

AUKŠTAITIJOS NACIONALINIS PARKAS

KVIEČIA KELIAUTI!

Aukštaitijos nacionalinis parkas (ANP) unikalus savo ežeringo kalvyno kraštovaizdžiu, didele gamtine įvairove ir vienu seniausių Lietuvoje kultūrinių palikimų.

Ledyno suformuotą ežeringą kalvyną sudaro tarpusavy susijungiantys (rininiai) ežerai ir tarp jų įsiterpę kalvagūbriai. Vaizdingiausias iš jų yra Šiliniškių kalvagūbris su išskirtine panorama garsėjančiu Ladakalniui ir istoriniu Ginučių, Papiliakalnės piliakalnio kompleksu. Parke tyvuliuoja giliausias Lietuvoje Tauragno ežeras. Iš viso parke telkšo 127 ežerai. Jie duoda pradžią Nerį ir Nemuną maitinančiai Žeimenos upei.

Išraiškingas reljefas ir per tūkstančius metų dėl žmogaus ūkinės veiklos įtakos susiformavęs kultūrinis kraštovaizdis nulėmė gamtinių sąlygų, kartu ir rūšių įvairovę. Parke aptinkama daugiau kaip 4,5 tūkst. augalų, grybų ir gyvūnų rūšių, iš kurių 195 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Viena vertingiausių žmogaus veiklos menkai paveiktų gamtinių teritorijų yra Ažvinčių sengirė. Baluošo ežeras unikalus vienoje iš salų tyvuliuojančiu ežeriuku ir parkrantėse augančiomis laukinėmis orchidėjomis, iš kurių įspūdingiausia – klumpaitė.

Kultūros paveldas išsiskiria didžiausia Lietuvoje priešistorinių gyvenviečių ir pilkapynų gausa, ištiesą gynybinę sistemą sudarančiais Tauragnų, Taurapilio, Sėlės, Ginučių, Papiliakalnės, Puziniškio piliakalniais ir Rėkučių gynybiniu įtvirtinimu, tradicinį planą išlaikiusiais Strazdų, Šuminų, Varniškių, Vaišnoriškės ir Salų padrikaisiais kaimais. Palūšės Šv. Juozapo parapiinės bažnyčios kompleksas – Aukštaitijos nacionalinio parko architektūros įžymybė, pavaizduota nacionalinio parko emblemoje. Dėl gamtinių sąlygų Meironų kaime susiformavo unikali Sekminių šventės tradicija. Striepeikiuose įsikūrusiame Bitininkystės muziejuje prigijo medkopio pabaigos šventė.

Savo rankose laikote turistų vadovą, kuris, tikimės, padės Jums keliauti po Aukštaitijos nacionalinį parką, puikiai praleisti laiką bei susipažinti su čia esančiomis ir saugomomis gamtos ir kultūros vertybėmis.

Šiame vadove rasite 7 pėsčiųjų, 7 dviračių, 7 vandens ir 4 automobiliais keliauti pritaikytus maršrutus. Vadove pateikti maršrutų žemėlapiai ir aprašymai padės suplanuoti kelionę ir nepasiklysti keliaujant. Sudaryti lankytinų objektų sąrašai ir leidinio gale pateikiami aprašymai padės juos rasti ir supažindins su jų gamtine, kultūrine ir istorine verte.

Didžioji dalis maršrutų prasideda Palūšėje. Planuodami kelionę užsukite į Palūšėje įsikūrusį Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centrą, jo darbuotojai Jus supažindins su parko lankymo taisyklėmis ir atsakys į Jums rūpimus klausimus.

AUKŠTAITIJOS NACIONALINIS PARKAS

Tauragnai

Ginučiai

Vaišniūnai

Kirdeikiai

Meironys

IGNALINA

Linkmenys

Palūšė

Kaltanėnai

Stovyklavietė

Atokvėpio
vieta

Paplūdimys

Prieplauka,
valčių
nuoma

Informacijos
standas

Svečių
namai,
nakvynė

Automobilių
stovėjimo
aikštelė

Kempingai

Kavinė,
restoranas

Parduotuvė

Degalinė

ATSAKINGAI ELKIMĖS GAMTOJE

Motorinėmis transporto priemonėmis važinėkite tik keliais. Jas statykite šalikėlėse, stovėjimo aikštelėse, ne arčiau kaip 25 m nuo vandens telkinio.
VENKITE užvažiuoti ant žolės, miško paklotės.

ŽVEJOKITE tik įsigiję žvejo mėgėjo bilietą arba leidimą žvejoti (išnuomotuose ir privačiuose telkiniuose).
ATMINKITE. Parko vandens telkiniuose leidžiama plaukioti tik mažomis vandens transporto priemonėmis.

Rinkdami vaistažoles palikite bent trečdalį žiedų sėkloms subrandinti. Neniokokite nevalgomų grybų ir augalų – jie yra gamtos dalis ir gyvūnų maistas.
ATMINKITE. Kas gamtoje gražu – dažnai reta. Neskinkite, nežalokite augalų; geriau juos fotografuokite.

STOVYKLAUKITE tik stovyklavietės ženklų pažymėtose vietose. Čia leidžiama statyti palapines, kūrenti laužus.
ATMINKITE. Ramybės laikas yra nuo 22 iki 6 val.

Kūrenkite laužus tik pažymėtose ir įrengtose vietose. Kur jų nėra, naudokite nešiojamas kepsnines. Kurui rinkite tik sausas šakas – medžiai priklauso miškų savininkams. Nekerkite ugnies per sausrą, esant 4–5 kategorijos miškų gaisringumui.
ATMINKITE. Pastebėjus gaisrą skambinti pagalbos tel. 112.

NETRIUKŠMAUKITE – garsi muzika, šūksniai, fejerverkų salvės, variklių užesys, šūviai yra neįprasti garsai gamtoje. Jie gąsdina ir baido iš gyvenamų vietų gyvūnus.
ATMINKITE. Triukšmas ypač pavojingas perintiems paukščiams ir jauniklius vedantiems žvėrimis.

Nekenkite gamtai švarindamiesi. Naudokite tik ekologiškas priemones: ūkišką muilą, sodą, actą, druską, pelenus. Nešvarų vandenį išpilkite atokiau nuo vandens telkinių.
ATMINKITE. Daugelis sintetinių cheminių junginių nuodingi ir kaupiasi gyvuose organizmuose.

Naudokitės kastuvėliu. Atlikdami gamtinius reikalus pasitelkite katino metodą: iškaskite – atlikite gamtinius reikalus – užkaskite.
ATMINKITE. Bekvapis nedažytas tualetinis popierius gamtoje suyra per metus.

SUSIRINKITE IR IŠSIVEŽKITE šiukšles. Maisto atliekos, pakuotės vilioja laukinius gyvūnus ir gali tapti jų žūties priežastimi.
ATMINKITE. Deginti plastikines, spalvotas, plėvele dengtas pakuotes kenksminga: išsiskiria nuodingi cheminiai junginiai.

PRIŽIURĖKITE šunis. Neleiskite šunims lakstyti palaidiems. Jie gali padaryti žalos gyvūnų būstams ir jaunikliams, kitiems lankytojams.
ATMINKITE. Poilsiavietėse privalote surinkti savo augintinių išmatas.

P 1. Botanikos takas, 3,5 km

Žiedinis 1–2 val. pėsčiųjų maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Maršrutas veda miško keliukais.

Nuo Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro eikite į dešinę, rytų kryptimi, Ignalinos link. Kaimo gale, kairėje kelio pusėje, yra paplūdimys ir stovėjimo aikštelė. Per aikštelę žingsniuokite miško link. Perėję tiltelį pasieksite pirmąjį stendą, tai Botanikos tako pradžia. Taką žymi ant medžių esantys ženklai – baltas kvadratas su žalia įstrižaine. Botanikos take yra 7 informaciniai stendai. Pirmajame aprašyta žaliašilio bendrija, antrajame – unksminė šlapynės bendrija, trečiajame – pelkių augalija, ketvirtajame natūrali paežerės pieva, penktajame – ežero augalija, šeštajame – miško grybai, septintajame – kerpės. Nors maršrutas yra žiedinis ir jį galima pradėti nuo bet kurios pusės, rekomenduojame pirmiausia kilti į kalvą, o grįžti Lūšių ežero pakrante.

P 2. 10 km

3–4 val. pėsčiųjų maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Didžiąją maršruto dalį sudaro miško ir pievų takeliai.

Nuo Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro eikite į dešinę, rytų kryptimi, Ignalinos link. Kaimo gale, kairėje kelio pusėje, yra paplūdimys ir stovėjimo aikštelė. Per aikštelę eikite miško link. Perėję tiltelį sukite kairėn ir keliaukite paežere į Meironis vedančiu takeliu. Už 800 m prasideda skulptūrų takas. Prieš Meironis jis baigiasi. Pasiekę asfaltuotą kelią sukite dešinėn. Asfaltuotu keliu eikite 1 km. Praėjus sąsmauką tarp Dringykščio ir Taramo ežerų kairėn atsišakoja žvyrkelis į Gaveikėnus. Juo keliaukite apie 1,2 km. Išėję į pamiškę dešinėje kelio pusėje pamatysite senas fermas. Už 100 m nuo jų prieisite sankryžą. Laikykitės kairės pusės ir asfaltuotu keliu eikite per kaimą. Šis kelias veda link Gaveikėnų vandens malūno. Perėję malūno užtvanką keliaukite siauru asfaltuotu keliuku, kol prieisite pagrindinį kelią. Sukite į dešinę, už 100 m sukite į mažą keliuką kairėje pusėje. Jis netrukus neria į mišką ir virsta takeliu. Šiuo takeliu žygiuokite apie 1,5 km, kol pasieksite Strigailiščio gyvenvietę. Išėję prie žvyrkelio sukite dešinėn ir žingsniuokite pietų kryptimi Kalvos gatve apie 500 m, kol prieisite pagrindinę Strigailiščio gatvę. Už 250 m ji dar staigų posūkį į kairę, tačiau maršrutas veda tiesiai, Centro gatve. Ties šia sankryža dešinėje yra Žuvininkystės ir žuvivaisos muziejus. Paėję Centro gatve dar 250 m atsiremsite į pagrindinį kelią. Sukite kairėn. Už 100 m prieisite sankryžą, sukite į dešinę. Šalia kelio kairėje yra pėsčiųjų ir dviratininkų takas, jis veda iki pat Palūšės.

Lankytiniai objektai:

- I** ANP lankytojų centras
- 35** Paminklas Mikui Petrauskui
- 28** Palūšės bažnyčia
- 8** Palūšės ažuolas
- 47** Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- 38** Medinių skulptūrų takas
- 34** Paminklas Meironų kaime
- 44** Gaveikėnų vandens malūnas
- 49** Žuvininkystės muziejus

P 3. 12 km

Žiedinis pusdienio pėsčiųjų maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

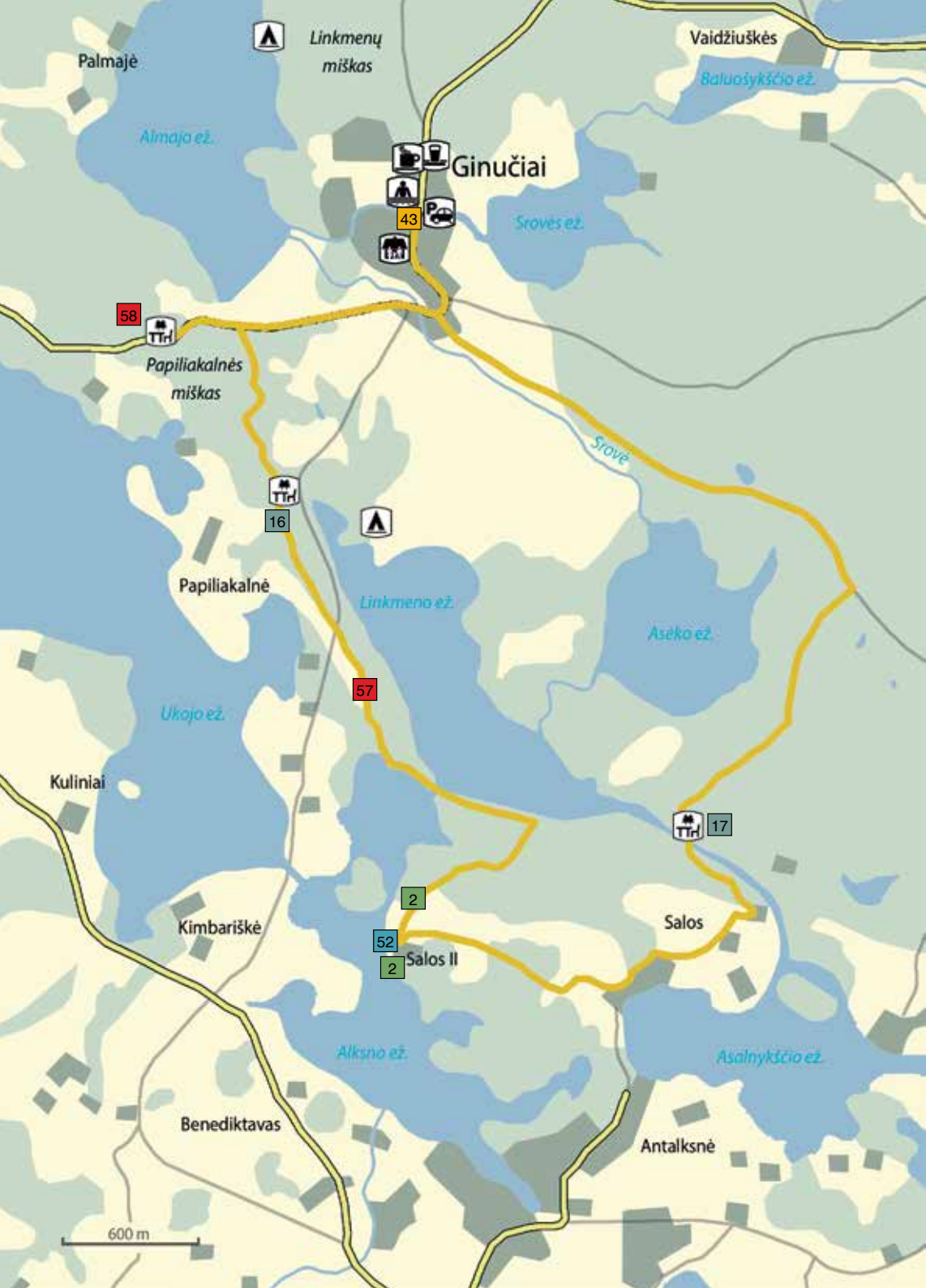
Didžiąją maršruto dalį sudaro miško keliukai.

Maršruto pradžia prie Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro. Išėję į Lūšių gatvę sukite kairėn. Už 200 m sukite dešinėn į Pašakarvio gatvę. Dar už 200 m asfaltuotas kelias baigiasi. Nuo Palūšės iki Šilinės veda tiesus kelias. Ties Šiline kelias daro staigų posūkį į kairę, žvyrkelis pereina į miško keliuką. Juo keliaukite apie 1 km, kol pasieksite stovyklavietę. Iš karto už jos prieisite asfaltuotą kelią. Sukite dešinėn ir už 150 m kairėn, į mažą miškan vedantį keliuką. Jau pradžioje jis šakojasi, laikykitės dešinės. Netrukus išeisite į palaukę. Prieš pat privačios valdos ženklą kelias suka kairėn į mišką. Pasukę į mišką pirmoje sankryžoje laikykitės kairės, antroje – dešinės, pietryčių krypties. Už 1 km išeisite į didesnę kelią. Toliau keliaukite pietryčių kryptimi ir už 1 km pasieksite Peleko kaimą. Per privačią valdą pereikite pėsčiųjų takeliu. Nuo Peleko miško keliuku žingsniuokite į šiaurės rytus, vėliau į šiaurę. Prie Pegaso skulptūros išeisite į sužymėtą sveikatingumo taką. Toliau sekite baltus ir geltonus ženklus šiaurės kryptimi ir pasieksite Palūšę.

Lankytini objektai:

- I ANP lankytojų centras
- 21 Šakarvos II pilkapiai
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ažuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje

P 4. 14 km

Žiedinis pusdienio pėsčiųjų maršrutas, prasidedantis Ginučiuose.

Didžiąją maršruto dalį sudaro miško keliukai.

Maršruto pradžia prie Ginučių vandens malūno. Nuo stovėjimo aikštelės sukite į kairę ir eikite pagrindiniu keliu pietų kryptimi apie 450 m. Antrame keliuke nuo autobusų stotelės sukite į kairę. Keliukas iš karto išsišakoja į du mažesnius. Laikykitės dešinės. Šiuo keliuku žingsniuokite 2,2 km. Dešinėje keliuko pusėje praėję pelkėtą Asėko ežero įlanką už 500 m pasieksite keturšalę sankryžą. Joje laikykitės dešinės. Miško keliu eikite 700 m ir pasukite į dešinę smailiu kampu atsišakojantį keliuką. Keliaukite juo pietvakarių kryptimi apie 500 m ir vėl išeisite į pagrindinį keliuką. Laikykitės dešinės. Keliukas lanku iš dešinės aplenkia Puziniškio piliakalnį. Už 100 m praeisite sodybą dešinėje, o dar už 150 m pasieksite tiltą ir Puziniškio piliakalnio atokvėpio vietą. Perėję tiltą laikykitės kairės, eikite paežere pietryčių kryptimi. Už 400 m kelias daro staigų vingį ir kyla į kalną. Dar už 400 m pasieksite Salų kaimą. Jame praeisite trišalę sankryžą, laikykitės dešinės, žingsniuokite Salų II kaimo link. Jį praeisite maždaug už 1 km. Salų II kaimo pradžioje, praėję dešinėje stovintį kluoną, sukite į dešinę. Lauko keliuku eikite iki miško ir per jį iki T formos sankryžos. Joje sukite į kairę. Keliaukite Linkmeno ežero pakrante iki Alksnaičio ir Linkmeno ežerų jungiančios protakos. Per protaką nutiestas tiltelis pėstiesiems ir dviratininkams. Nuo protakos iki Ladakalnio viršūnės įrengtas pėsčiųjų ir dviratininkų takas. Priėjus pirmą takų išsišakojimą sukti kairėn, antrą – dešinėn taku į kalną. Pakilimas statokas. Nuo Ladakalnio iki Ginučių piliakalnio veda toks pat žvyro takelis. Jis prasideda kairiau medinės apžvalgos platformos ir vingiuoja pamiške iki pat kelio Kimbariškė–Ginučiai. Perėję asfaltuotą kelią toliau keliaukite žvyro takeliu link Ginučių piliakalnio. Nusileidę laiptais sukite kairėn ir eikite palei kalno šlaitą per automobilių stovėjimo aikštelę. Jos gale prasideda nežymus lauko keliukas. Žingsniuokite juo apie 300 m, kol praeisite kitą keliuką. Sukite dešinėn ir keliaukite dar apie 0,5 km, kol pasieksite asfaltuotą kelią. Sukite į kairę ir už 0,5 km praeisite Šiliniškių apžvalgos bokštą. Nuo bokšto grįžkite atgal link Ginučių kaimo. Per kaimą eikite pagrindine gatve iki vandens malūno, nuo kurio pradėjote žygį.

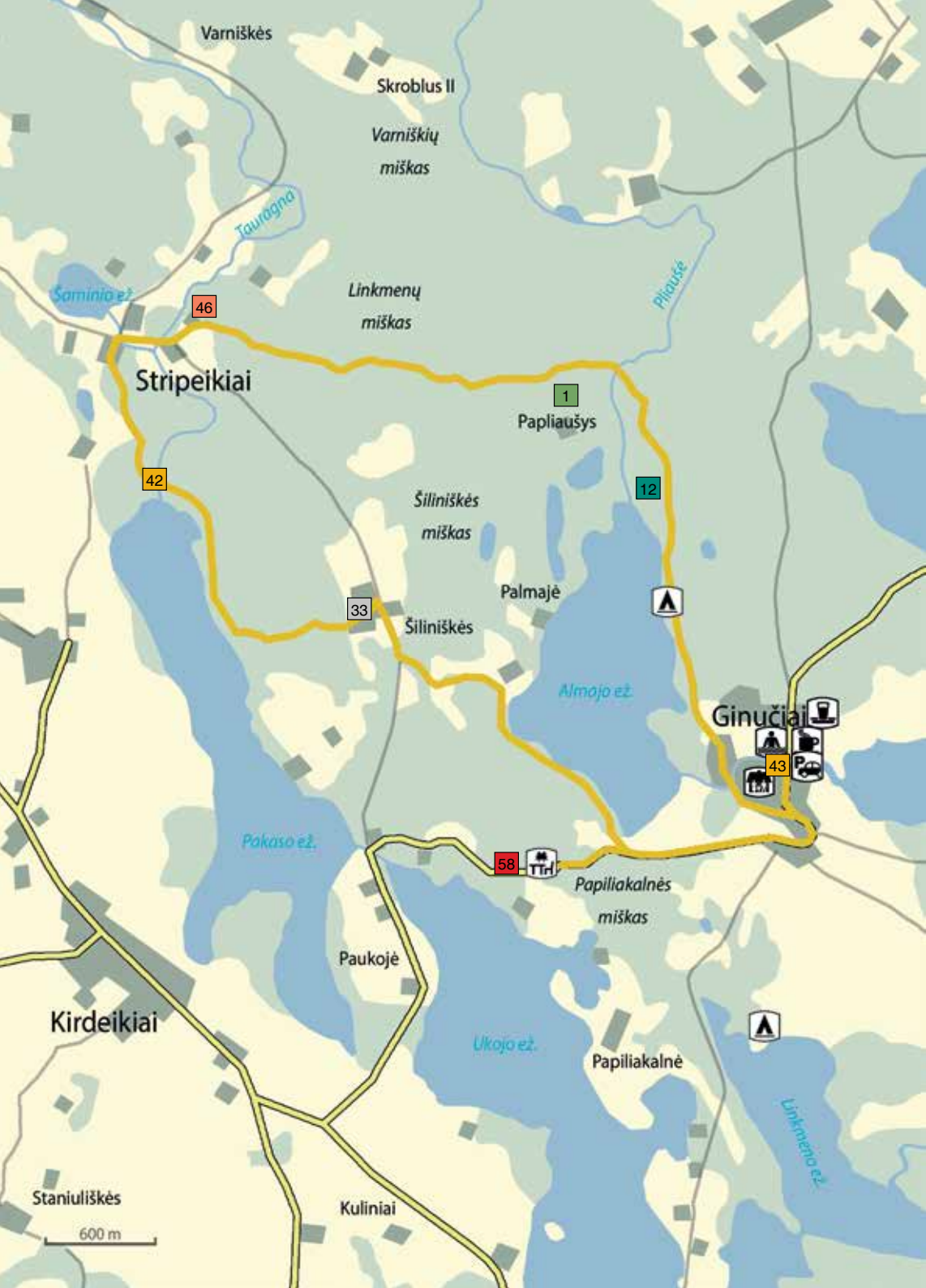
Lankytini objektai:

- 43 Ginučių vandens malūnas
- 17 Puziniškio piliakalnis
- 52 Salos II
- 2 Salų ąžuolai
- 57 Ladakalnis
- 16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis
- 58 Šiliniškių apžvalgos bokštas

57

P 5. 15 km

Žiedinis pusdienio pėsčiųjų maršrutas, prasidedantis Ginučiuose.

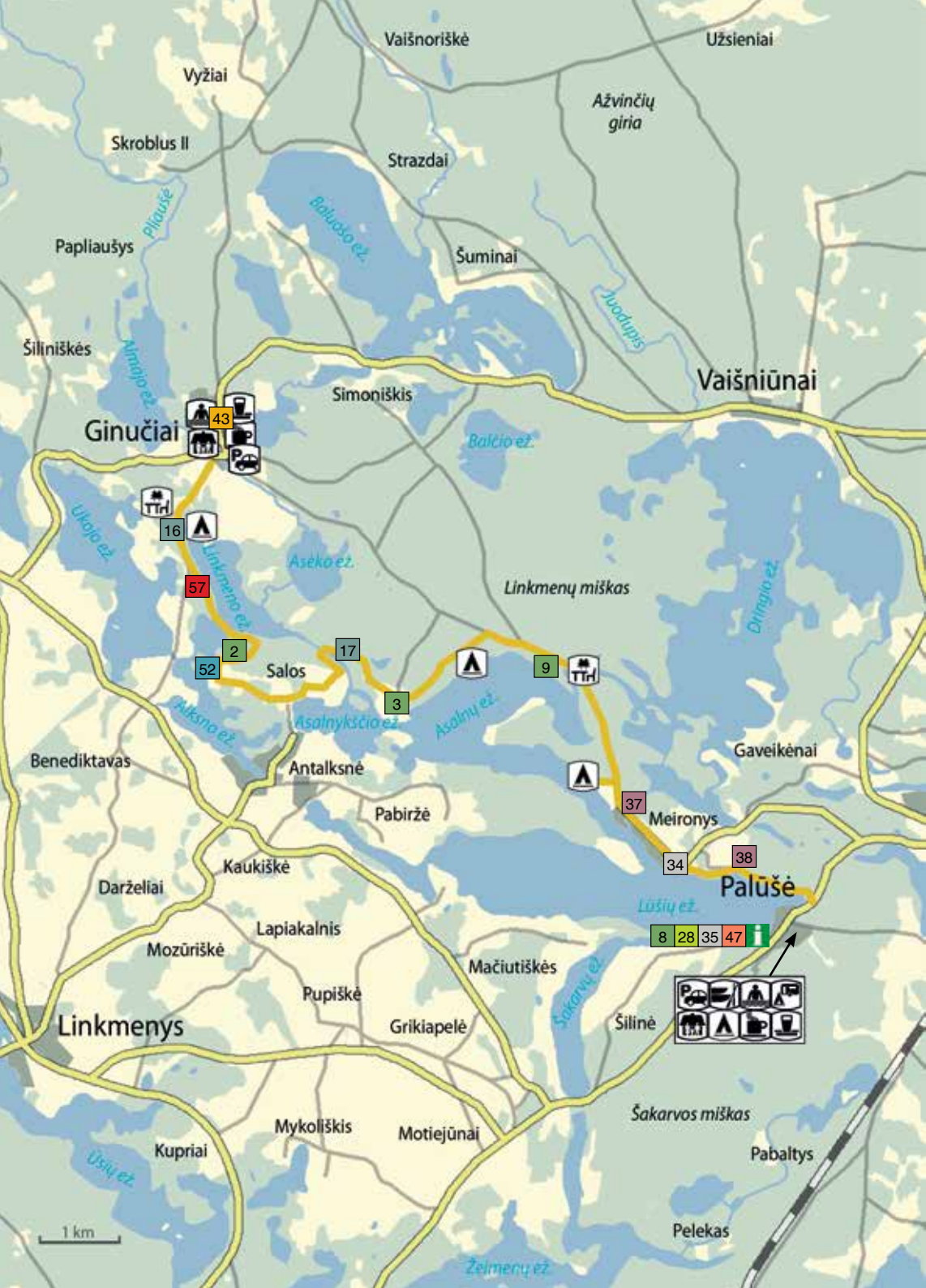
Didžiąją maršruto dalį sudaro miško keliai ir žvyrkelis.

Maršruto pradžia prie Ginučių vandens malūno. Nuo stovėjimo aikštelės sukite į kairę ir žingsniuokite pagrindiniu keliu pietų kryptimi. Pirmoje sankryžoje sukite į dešinę, asfaltą pakeis žvyro danga. Senąja Ginučių kaimo gatve eikite 500 m iki sankryžos. Trišalėje sankryžoje laikykitės kairės. Laikydamiesi šiaurės krypties eikite Almajo ežero pakrante. Pasiėksite stovyklavietę, kuri tęsiasi kelis šimtus metrų palei ežero krantą. Besibaigiant stovyklavietei prieisite aikštelę su pavėsiu. Už jos matomas į kairę išmintas takelis, vedantis link už 200 m almančio Papliaušio šaltinio. Nuo stovyklavietės eikite šiaurės kryptimi, kol pasieksite žvyrkelį, vedantį link Stripeikių. Laikykitės kairės pusės ir keliaukite pagrindiniu žvyro keliuku apie 1 km, kol pasieksite takelį, vedantį link Papliaušio drevinės pušies. Ją apžiūrėję grįžkite prie žvyrkelio ir žingsniuokite toliau dar apie 2 km. Iš miško išeisite prie Senovinės bitininkystės muziejaus. Nuo muziejaus keliaukite iki Stripeikių kaimo sankryžos. Ketursalėje sankryžoje sukite į kairę. Keliuku žygiuokite per mišką pietų kryptimi apie 700 m iki kairėn atsišakančio keliuko. Pasukę į kairę, už 200 m prieisite Pakaso vandens malūną. Perėję malūno užtvanką kelionę tęskite palei Pakaso ežerą vingiuojančiu takeliu. Netrukus jis pereina į mažai naudojamą miško keliuką. Nuo malūno nutolus apie 1 km keliukas staiga suka kairėn. Apie 700 m kilkite į kalvą, kol išeisite į Šiliniškių kaimo palaukę. Šiliniškių kaimo gatve keliaukite rytų kryptimi apie 250 m. Sankryžoje sukite į dešinę. Eikite pietų kryptimi apie 300 m, kol pamatysite kairėn besileidžiantį keliuką. Sukite kairėn ir eikite apie 650 m į rytus iki Palmajės kaimo. Sankryžoje prie koplytstulpio sukite į dešinę. Kelias vingiuoja Almajo ežero pakrante apie 1,3 km, kol pasiekia asfaltą dangą. Prieję asfaltuotą kelią ir pasukę dešinėn, už 500 m prieisite apžvalgos bokštą. Grįžę prie asfaltuoto kelio sukite į kairę Ginučių kaimo link. Keliaukite pagrindiniu asfaltuotu keliu apie 1,8 km, kol pasieksite Ginučių vandens malūną.

Lankytini objektai:

- 43 Ginučių vandens malūnas
- 12 Papliaušio šaltinis
- 1 Papliaušio drevinė pušis
- 46 Senovinės bitininkystės muziejus
- 42 Pakaso vandens malūnas
- 33 Šiliniškių paminklas
- 58 Šiliniškių apžvalgos bokštas

P 6. 20 km

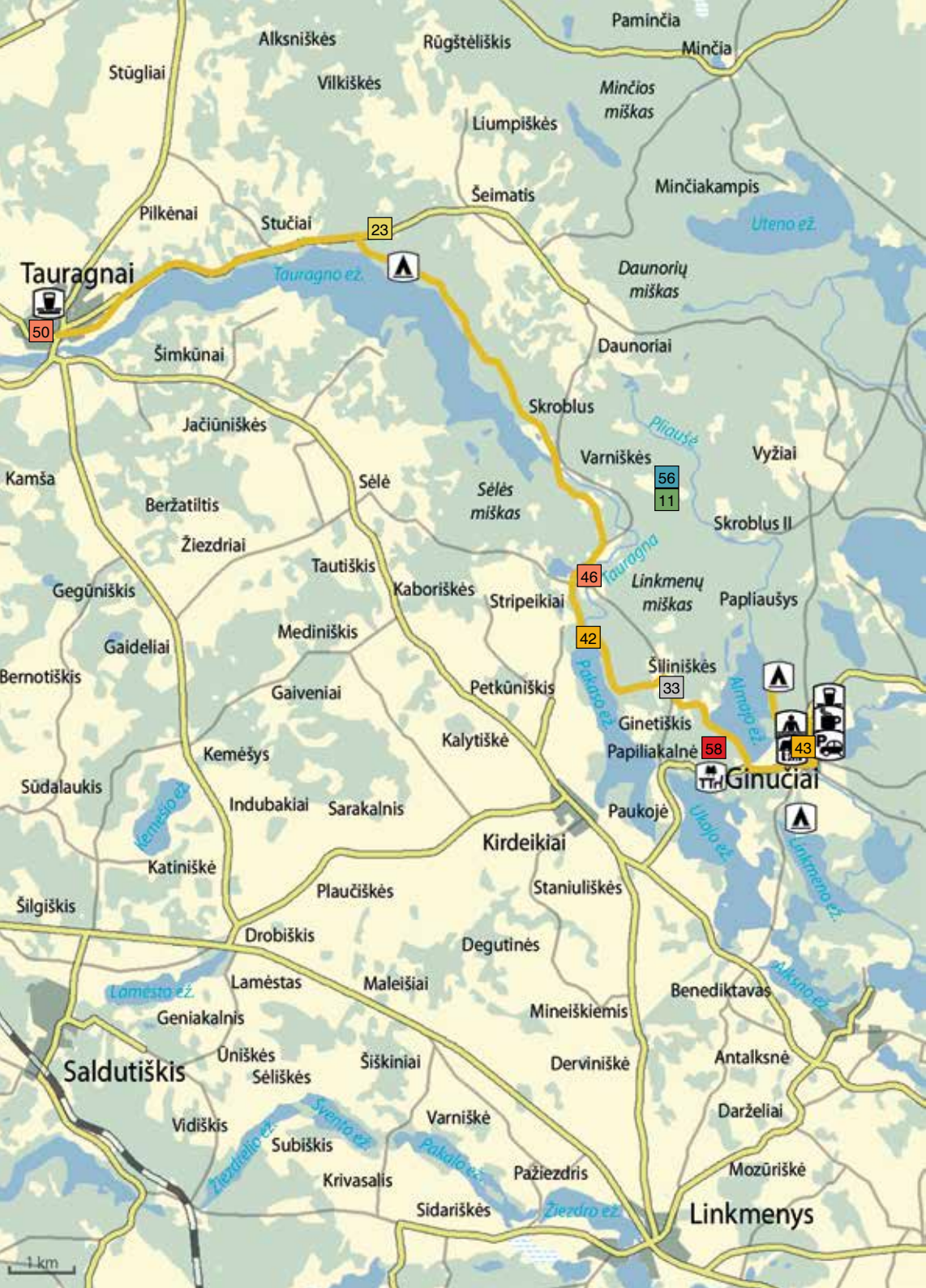

Sudėtingas vienos dienos pėsčiųjų maršrutas, prasidedantis Palūšėje ir pasibaigiantis Ginučiuose. Didžiąją maršruto dalį sudaro miško keliukai, takeliai ir žvyrkelis.

Maršruto pradžia prie Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro. Nuo stovėjimo aikštelės eikite į dešinę, Ignalinos link. Už 400 m kairėje kelio pusėje pasieksite Palūšės paplūdimį. Keliaukite link miško. Perėję tiltelį laikykitės kairės ir žingsniuokite takeliu palei Lūšių ežerą iki Meironų kaimo. Pakeliui galite apžiūrėti medinius stogastulpius. Priėję asfaltuotą kelią toliau juo eikite per Meironų kaimą. Kaimo gale asfaltuotas kelias baigiasi ir prasideda žvyrkelis. Už 200 m nuo asfaltuoto kelio pabaigos į kairę atsišakoja keliukas į Meironų stovyklavietę. Keliaujant tiesiai maždaug už 1,2 km kairėje kelio pusėje bus atokvėpio vieta prie Asalnų ežero. Dar už 500 m nuo atokvėpio vietos išvysite nuorodą link Asalnų pušies. Nuo šio ženklo tiesiai paėję dar 1 km atsidsursite ties sankryža, joje sukite kairėn. Iki Puziniškio lieka apie 1,3 km. Iš miško išeisite į laukymę, kurioje įsikūręs Puziniškio kaimas. Pačioje gatvės pabaigoje ant skardžio auga ąžuolas. Nuo ąžuolo grįžkite į kaimo pradžioje esančią sankryžą ir sukite kairėn į šiaurę vedančiu keliu. Už 200 m jis šakojasi, laikykitės kairės pusės. Kelias veda palauke, o už 400 m staiga suka dešinėn į mišką. Maždaug už 1 km prieisite Puziniškio piliakalnį, jis dešinėje kelio pusėje. Šalia yra atokvėpio aikštelė. Nuo jos jau matyti tiltelis. Perėję jį laikykitės kairės, už 1 km pasieksite Salų kaimą. Jame priėję trišalę sankryžą laikykitės dešinės, Salų II kaimo krypties. Eikite Salų II kaimo link neišsukdami iš pagrindinio žvyrkelio. Kaimą pasieksite maždaug už 1 km. Salų II kaimo pradžioje praėję dešinėje stovintį kluoną sukite į dešinę. Lauko keliuku žingsniuokite iki miško ir per jį iki T formos sankryžos. Joje sukite kairėn. Eikite Linkmeno ežero pakrante iki Alksnaičio ir Linkmeno ežerus jungiančios protakos. Per protaką nutiestas tiltelis pėstiesiems ir dviratininkams. Nuo protakos iki Ladakalnio viršūnės vingiuoja pėsčiųjų ir dviratininkų takas. Pasiekę pirmą takų išsišakojimą sukite kairėn, priėję antrą – dešinėn taku į kalną. Pakilimas statokas. Nuo Ladakalnio iki Ginučių piliakalnio veda toks pat žvyro takelis. Jis prasideda kairiau medinės apžvalgos platformos ir vingiuoja pamiške iki pat kelio Kimbariškė–Ginučiai. Perėję asfaltuotą kelią toliau eikite takeliu link Ginučių piliakalnio. Nuo piliakalnio nulipkite mediniais laipteliais į Ginučių, Papiakalnės piliakalnio stovėjimo aikštelę. Priėję asfaltuotą kelią laikykitės kairės pusės. Keliu žingsniuokite iki Ginučių kaimo. Atėję prie kaimo atsiremsite į T formos sankryžą. Sukite į dešinę ir keliaukite pagrindine kaimo gatve. Vandens malūną prieisite maždaug už 600 m. Jei norite pasiekti Almajo stovyklavietę, nuo malūno eikite atgal 200 m. Pirmoje trišalėje sankryžoje sukite į dešinę. Nuo asfalto kelio pereisite ant žvyrkelio. Ties paskutiniaisiais gyvenamaisiais namais vėl pasieksite sankryžą, joje laikykitės kairės pusės. Eidami Almajo ežero pakrante prieisite stovyklavietę. Čia galite atsipūsti po kelionės arba apsistoti nakvynės.

Lankytini objektai:

- 1 ANP lankytojų centras
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ąžuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- 38 Medinių skulptūrų takas
- 34 Paminklas Meironų kaime
- 37 Šv. Jurgio koplytstulpis
- 9 Asalnų pušis
- 3 Puziniškio ąžuolas
- 17 Puziniškio piliakalnis
- 52 Salos II
- 2 Salų ąžuolai
- 57 Ladakalnis
- 16 Ginučių, Papiakalnės piliakalnis
- 43 Ginučių vandens malūnas

P 7. 22 km

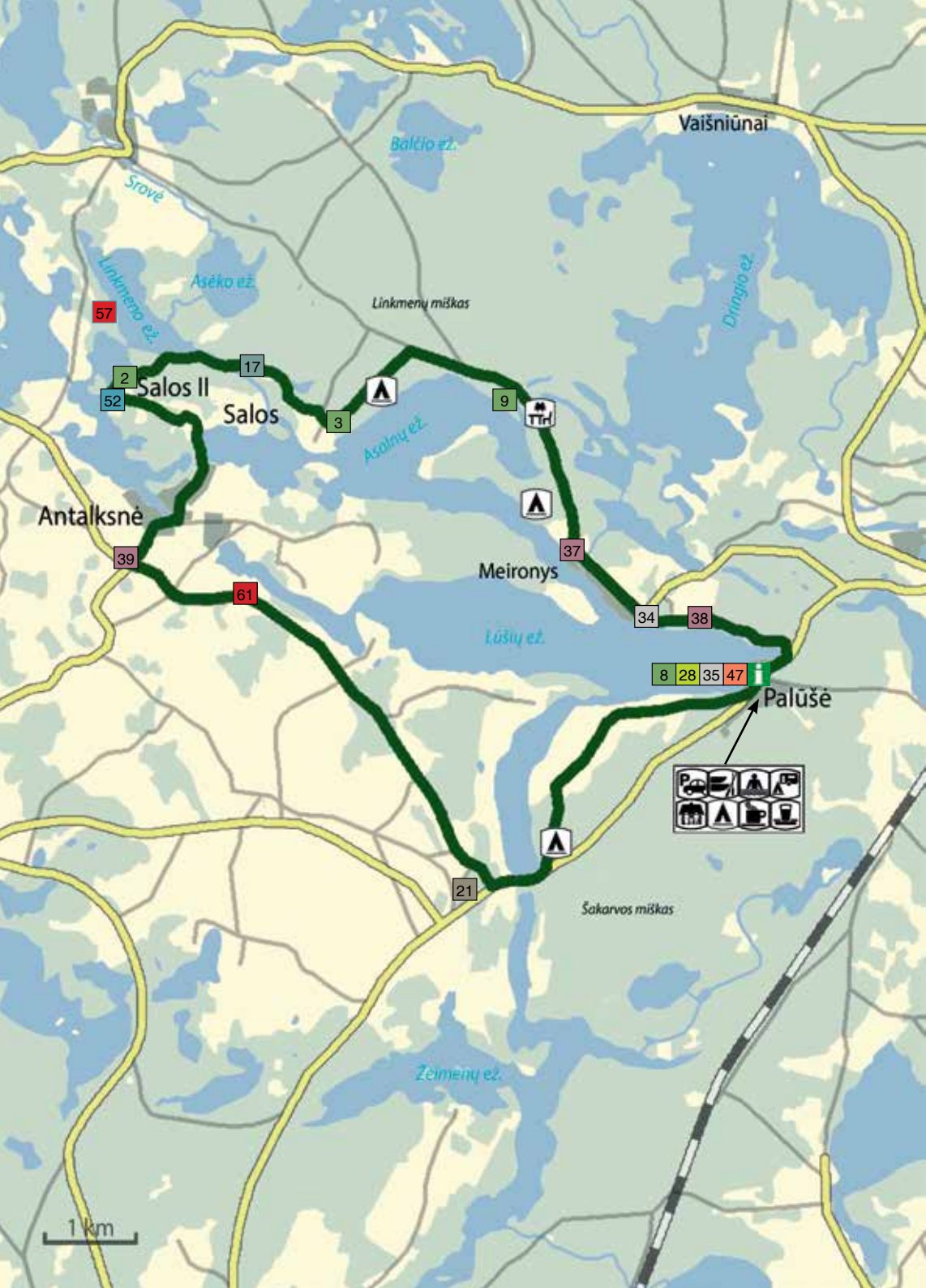
Vienos dienos sudėtingas pėsčiųjų maršrutas, prasidedantis Ginučiuose ir pasibaigiantis Tauragnuose. Didžiąją maršruto dalį sudaro miško keliukai ir žvyrkelis.

Maršruto pradžia prie Ginučių vandens malūno. Eikite į pietus pagrindine kaimo gatve. Maždaug už 200 m kelias daro vingį. Dar už kelių šimtų metrų prieisite sankryžą. Kelias į kairę veda prie Ladakalnio, tačiau maršrutas tęsiasi tiesiai. Maždaug už 1 km pasieksite apžvalgos bokštą, esantį dešinėje kelio pusėje. Pasigrožę ežerų panorama grįžkite keliu apie 350 m, kairėje asfalto kelio pusėje matysite keliuką, besileidžiantį link Almajo ežero. Šiuo keliuku miškinga Almajo ežero pakrante keliaukite apie 1,2 km, kol prieisite sankryžą su koplytstulpiu. Joje sukite į kairę, dešinėje pusėje liks Palmajės kaimas. Šiuo takeliu žingsniuokite apie 600 m, kol pakilę į kalną pasieksite trišalę sankryžą. Joje sukite į dešinę ir kelionę tęskite Šiliniškių kaimo link. Per kaimą eikite iki kitos sankryžos. Joje pasukite į kairę. Prieisite paminklą Šiliniškių kaimo tragedijai atminti. Keliaukite šia kaimo gatve iki pamiškės. Ties staigiu posūkiu rasite keliuką į mišką, vedantį link Pakaso ežero. Šiuo miško takeliu traukite iki pat ežero pakrantės, o priėję paežerę laikykitės dešinės pusės. Takelis veda šiaurės kryptimi, kartais nutoldamas, kartais priartėdamas prie Pakaso ežero. Pakaso vandens malūną pasieksite maždaug už 1,2 km. Nuo Pakaso vandens malūno toliau eikite keliuku, už 200 m prieisite sankryžą. Joje sukite į dešinę. Žvyrkeliu žingsniuokite apie 600 m, kol prieisite Stripeikius. Pasiekę sankryžą vėl laikykitės dešinės. Keliaukite pagrindiniu keliu per kaimą rytų kryptimi, praėję nedidelį miškelį prieisite Bitininkystės muziejų. Nuo jo grįžkite atgal apie 450 m ir sankryžoje, esančioje ties Šaminio ežeru, sukite į dešinę. Neišsukdami iš šio žvyrkelio žygiuokite apie 2,5 km. Praėję miškingą ruožą išeisite į Varniškių kaimą. Perėję Tauragnos upelį pasieksite sankryžą, joje laikykitės kairės pusės. Pasukę į kairę eikite miško keliu. Kairėje pusėje yra Skroblaus kaimas. Už jo įžengsite į mišką. Juo keliaukite apie 1,2 km, iki sankryžos. Joje vėl sukite į kairę. Vos už 100 m kelias staiga sukasi į dešinę. Dar kiek paėję priartėsite prie Tauragno ežero, paskui vėl kiek nutolsite. Kelias veda per mišką. Šio ruožo ilgis – apie 3 km. Pakilę į kalvą išeisite iš miško ir atsidsursite prie vieškelio. Išėję į vieškelį pasukite į dešinę ir paeikite apie 350 m. Kairėje kelio pusėje rasite nedidelį miško keliuką. Juo paėję 100 m atsidsursite prie Šeimaties akmenų Moko ir Mokiuko. Tuomet grįžkite prie vieškelio ir sukite į dešinę. Šiuo keliu už 5 km prieisite Tauragnų miestelį. Prasidėjus asfaltuotam keliui visuomet keliaukite tiesiai, maždaug už 1,3 km pasieksite Tauragnų krašto muziejų. Šioje gyvenvietėje baigiamas pėsčiųjų maršrutas.

Lankytini objektai:

- 43 Ginučių vandens malūnas
- 58 Šiliniškių apžvalgos bokštas
- 33 Šiliniškių paminklas
- 42 Pakaso vandens malūnas
- 46 Senovinės bitininkystės muziejus
- 56 Varniškės II
- 11 Varniškių liepa
- 23 Akmenys Moka ir Mokiukas
- 50 Tauragnų krašto muziejus

D 1. 25 km

Žiedinis pusdienio dviračių maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Maršrutą sudaro įvairių tipų keliai – asfalto, žvyro, miško ir pievų keliukai.

Palūšė–Puziniškis. Maršruto pradžia prie Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro. Išvažiuojant į Lūšių gatvę sukite dešinėn Ignalinos link. Kaimo gale sukite kairėn į aikštelę prie paplūdimio. Pervaziavę aikštelę tilteliu kirsite upelį. Takeliu palei Lūšių ežerą keliaukite iki Meironų kaimo. Pakeliui galite apžiūrėti medinius stogastulpius. Privažiavę asfaltą kelionę tęskite per Meironų kaimą. Jo gale asfaltuotas kelias baigiasi ir prasideda žvyrkelis. Už 200 m nuo asfalto dangos pabaigos į kairę atsišakoja keliukas į Meironų stovyklavietę. Keliaudami tiesiai maždaug už 1,2 km kairėje privažiuosite atokvėpio vietą prie Asalnų ežero. Pavažiavę dar 500 m nuo atokvėpio vietos išvysite nuorodą link Asalnų pušies. Dar už 1 km pasieksite sankryžą, joje sukite kairėn. Iki Puziniškio lieka apie 1,3 km. Iš miško išvažiuosite į laukymę, kurioje įsikūręs Puziniškio kaimas.

Puziniškis–Salos II. Kaimo gatvės gale ant skardžio auga ąžuolas. Nuo ąžuolo grįžkite į kaimo pradžioje esančią sankryžą ir sukite kairėn į šiaurę vedančiu keliu. Už 200 m jis šakojasi, laikykitės kairės pusės. Kelias veda palauke, o už 400 m staiga suka dešinėn į mišką. Maždaug už 1 km privažiuosite tiltą į Salas. Dešinėje keliuko pusėje – Puziniškio piliakalnis. Pervaziavę tiltą sukite dešinėn ir važiuokite Linkmeno ežero pakrante. Maždaug už 700 m bus sankryža. Į vakarus einantis kelias veda į Ladakalnį. Laikykitės kairės, maršrutas veda į pietus link Salų II etnografinio kaimo. Vietomis miško keliukas tampa vos matomas, tačiau neišsigąskite. Netrukus jis išveda iš miško ir atveda į Salų II kaimą.

Salos II–Palūšė. Kaime privažiuosite sankryžą, joje sukite į kairę ir važiuokite apie 1 km iki Salų kaimo. Salų kaimo kryžkelėje sukite į dešinę. Už 500 m išvažiuosite į laukymę, prasidės Antalksnės kaimo sodybos. Laikykitės pagrindinio žvyrkelio ir keliaukite iki sankryžos, joje sukite dešinėn. Už 200 m pasieksite sankryžą, joje laikykitės kairės. Nuo Antalksnės iki pagrindinio kelio apie 0,5 km. Sankryžoje sukite į kairę. Už 1,5 km kairėje kelio pusėje yra atokvėpio aikštelė, nuo kurios atsiveria nuostabi panorama. Už 4,5 km privažiuosite sankryžą, joje sukite kairėn. Už 600 m pervaziavę tiltą sukite kairėn į Šakarvos stovyklavietę. Už stovyklavietės keliukas veda tolyn į mišką. Šiuo keliuku keliaukite apie 1 km. Išvažiavus iš miško ir pravažiavus sodybą kelias daro staigų posūkį į dešinę. Nuo šio posūkio keliukas veda tiesiai į Palūšę.

Lankytini objektai:

- 1 ANP lankytojų centras
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ąžuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- 38 Medinių skulptūrų takas
- 34 Paminklas Meironų kaime
- 37 Šv. Jurgio koplytstulpis
- 9 Asalnų pušis
- 3 Puziniškio ąžuolas
- 17 Puziniškio piliakalnis
- 57 Ladakalnis
- 52 Salos II
- 2 Salų ąžuolai
- 39 Antalksnės skulptūrų ansamblis
- 61 Kaukiškės aikštelė
- 21 Šakarvos II pilkapiai

Lankytini objektai:

1 ANP lankytojų centras	58 Šiliniškių apžvalgos bokštas
35 Paminklas Mikui Petrauskui	26 Kirdėikių bažnyčia
28 Palūšės bažnyčia	42 Pakaso vandens malūnas
8 Palūšės ažuolas	46 Senovinės bitininkystės muziejus
47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje	1 Papliaušio drevinė pušis
21 Šakarvos II pilkapiai	12 Papliaušio šaltinis
61 Kaukiškės aikštelė	43 Ginučių vandens malūnas
39 Antalksnės skulptūrų ansamblis	19 Ginučių pilkapiai
52 Salos II	5 Trainišio ažuolas
2 Salų ažuolai	13 Medžiukalnio šaltinis
57 Ladakalnis	20 Vaišniūnų pilkapiai
16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis	6 Vaišniūnų ažuolas
	44 Gaveikėnų vandens malūnas

D 2. 37 km**D 3. 50 km**

Žiedinis 5–7 val. dviračių maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Didžiąją dalį maršruto sudaro asfalto kelias, tačiau vietomis maršrutas veda žvyrkeliu, miško keliukais.

Palūšė–Antalksnė. Maršruto pradžia prie Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro. Nuo stovėjimo aikštelės važiuokite į kairę. Pravažiavę parduotuvę sukite į dešinę. Pašakario gatvėje asfalto danga netrukus baigiasi. Žvyrkeliu važiuokite apie 2,5 km. Ties Šilinės kaimu kelias daro staigų posūkį į kairę. Ties pamiške žvyrkelis pereina į miško keliuką. Važiuokite juo iki Šakarovos stovyklavietės. Važiuokite toliau ir už 50 m atsiremsite į asfaltą. Sukite į dešinę, važiuokite per Šakarovos kaimą. Netrukus privažiuosite sankryžą, joje sukite į dešinę, Kirdeikių link. Už 4,3 km Kaukiškėje prie kelio yra atokvėpio aikštelė. Už 1,5 km nuo Kaukiškės sankryžoje sukite dešinėn į Antalksnės kaimą. Ties sankryža ant kalvos stovi trys skulptūros. Maždaug už 0,5 km privažiuosite Antalksnę.

Antalksnė–Kirdeikiai. Kaimo sankryžoje sukite į dešinę. Dar už 250 m pasukite į kairę ir važiuokite iki Salų kaimo. Privažiavę sankryžą sukite į kairę ir važiuokite Salų II kaimo link. Kaimo pradžioje pravažiavę dešinėje kelio pusėje stovintį kluoną sukite į dešinę ir važiuokite iki trišalės sankryžos, esančios prie Linkmeno ežero. Pasukite į kairę ir pravažiavę ežerų protaką pasieksite Ladakalnį. Nuo jo leiskitės žemyn tokiu pat takeliu, Ginučių piliakalnio link, šiaurės kryptimi. Privažiavę asfaltą sukite į dešinę. Už 700 m Ginučių piliakalnio papėdėje įrengta atokvėpio aikštelė. Iš čia esančios automobilių stovėjimo aikštelės į šiaurės vakarus veda lauko keliukas. Už maždaug 400 m jis atsiremia į kitą keliuką. Sukite į dešinę ir maždaug už 500 m privažiavę asfaltuotą kelią sukite kairėn. Už 0,5 km privažiuosite Šiliniškių apžvalgos bokštą. Nuo čia D 2 maršrutas suka atgal ir asfaltuotu keliu veda į Ginučius. Pasirinkę D 3 maršrutą toliau važiuokite asfaltuotu keliu, kol privažiuosite trišalę sankryžą. Joje sukite dešinėn. Už 400 m dar viena sankryža. Laikykitės pagrindinio kelio ir dar kartą sukite dešinėn, Kirdeikių miestelio link. Jame galima apžiūrėti bažnyčią.

Kirdeikiai–Stripeikiai. Pervažiavę Kirdeikių miestelį išvysite ženklą į Senovinės bitininkystės muziejų. Sukite į dešinę. Važiuokite žvyrkeliu šiaurės kryptimi. Įvažius į mišką maždaug už 150 m į dešinę atsišakoja miško keliukas, vedantis prie Pakaso vandens malūno. Apžiūrėję malūną grįžkite į pagrindinį kelią ir važiuokite dar apie 1 km. Privažiuosite Stripeikių kaimą.

Stripeikiai–Ginučiai. Stripeikių kaimo kryžkelėje sukite dešinėn. Pervažiavę Stripeikių kaimą kairėje pusėje ant kalnelio išvysite Senovinės bitininkystės muziejų. Nuo muziejaus važiuokite į rytus Ginučių link. Pakeliui pravažiuosite rodyklę link Papliaušio drevinės pušies. Maždaug už 3 km nuo muziejaus sukite dešinėn į miško keliuką. Sankryžoje stovi medinis ženklas „Pėsčiųjų ir dviratininkų trasa“. Pervažiavę stovyklavietę išvažiuosite iš miško, už 200 m yra trišalė sankryža. Joje laikykitės dešinės. Važiuokite senuoju Ginučių keliu, kol privažiuosite asfaltuotą kelią, sankryžoje sukite į kairę. Už 200 m privažiuosite Ginučių vandens malūną. Nuo čia maršrutai D 2 ir D 3 sutampa.

Ginučiai–Vaišniūnai. Nuo Ginučių malūno iki Trainišio kelias 4 km vingiuoja per mišką pro Joskučio ežerą ir vaizdingomis Baluošo ežero pakrantėmis. Trainišio kaime galite apžiūrėti itin seną ąžuolą. Toliau važiuokite pagrindiniu keliu iki Vaišniūnų kaimo.

Vaišniūnai–Palūšė. Žr. D 7, p. 27.

Lankytini objektai:

i ANP lankytojų centras	26 Kirdeikių bažnyčia
35 Paminklas Mikui Petrauskui	42 Pakaso vandens malūnas
28 Palūšės bažnyčia	46 Senovinės bitininkystės muziejus
8 Palūšės ąžuolas	56 Varniškės II
47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje	11 Varniškių liepa
21 Šakarvos II pilkapiai	25 Daunorių bažnyčia
61 Kaukiškės aikštelė	55 Vaišnorėškė
39 Antalksnės skulptūrų ansamblis	53 Strazdai
52 Salos II	54 Šuminai
2 Salų ąžuolai	4 Šuminų pušis
57 Ladakalnis	13 Medžiukalnio šaltinis
16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis	20 Vaišniūnų pilkapiai
43 Ginučių vandens malūnas	6 Vaišniūnų ąžuolas
58 Šiliniškių apžvalgos bokštas	44 Gaveikėnų vandens malūnas

D 4. 65 km

Žiedinis sudėtingas vienos dienos dviračių maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Maršrutą sudaro įvairių tipų keliai – asfaltas, žvyrkelis, miško ir pievų keliukai.

Palūšė–Antalksnė. Žr. D 2, p. 19.

Antalksnė–Ginučiai. Kaimo sankryžoje sukite į dešinę. Dar už 250 m pasukite į kairę ir važiuokite iki Salų kaimo. Kaimo sankryžoje sukite į kairę ir važiuokite Salų II kaimo link. Kaimo pradžioje pravažiavę dešinėje kelio pusėje stovintį kluoną sukite į dešinę ir važiuokite iki trišalės sankryžos, esančios prie Linkmeno ežero. Pasukite į kairę ir pravažiavę ežerų protaką pasieksite Ladakalnį. Nuo jo leiskitės žemyn tokiu pat takeliu, Ginučių piliakalnio link, šiaurės kryptimi. Pravažiavę asfaltą sukite į dešinę. Už 700 m Ginučių piliakalnio papėdėje įrengta atokvėpio aikštelė. Nuo Ginučių, Papiliakalnės piliakalnio iki Ginučių kaimo važiuokite asfaltuotu keliu. Pravažiavę trišalę sankryžą sukite į dešinę. Už 600 m privažiuosite vandens malūną.

Ginučiai–Kirdeikiai–Stripeikiai. Apžiūrėję Ginučių malūną grįžkite tuo pačiu keliu iki paskutinės sankryžos. Sankryžoje keliaukite tiesiai. Už maždaug 1,2 km dešinėje kelio pusėje rasite atokvėpio vietą ir Šiliniškių apžvalgos bokštą. Nuo jo toliau keliaukite asfalto keliu, kol pasieksite trišalę sankryžą. Joje sukite dešinėn. Už 400 m dar viena sankryža. Laikykitės pagrindinio kelio ir dar kartą sukite dešinėn, Kirdeikių miestelio link. Jame galima apžiūrėti bažnyčią. Už miestelio išvysite ženklą į Senovinės bitininkystės muziejų. Sukite į dešinę. Keliaukite žvyrkeliu šiaurės kryptimi. Įvažiavus į mišką maždaug už 150 m į dešinę atsišakoja miško keliukas, vedantis prie Pakaso vandens malūno. Apžiūrėję malūną grįžkite į pagrindinį kelią. Sukite į dešinę ir važiuokite iki Stripeikių kaimo.

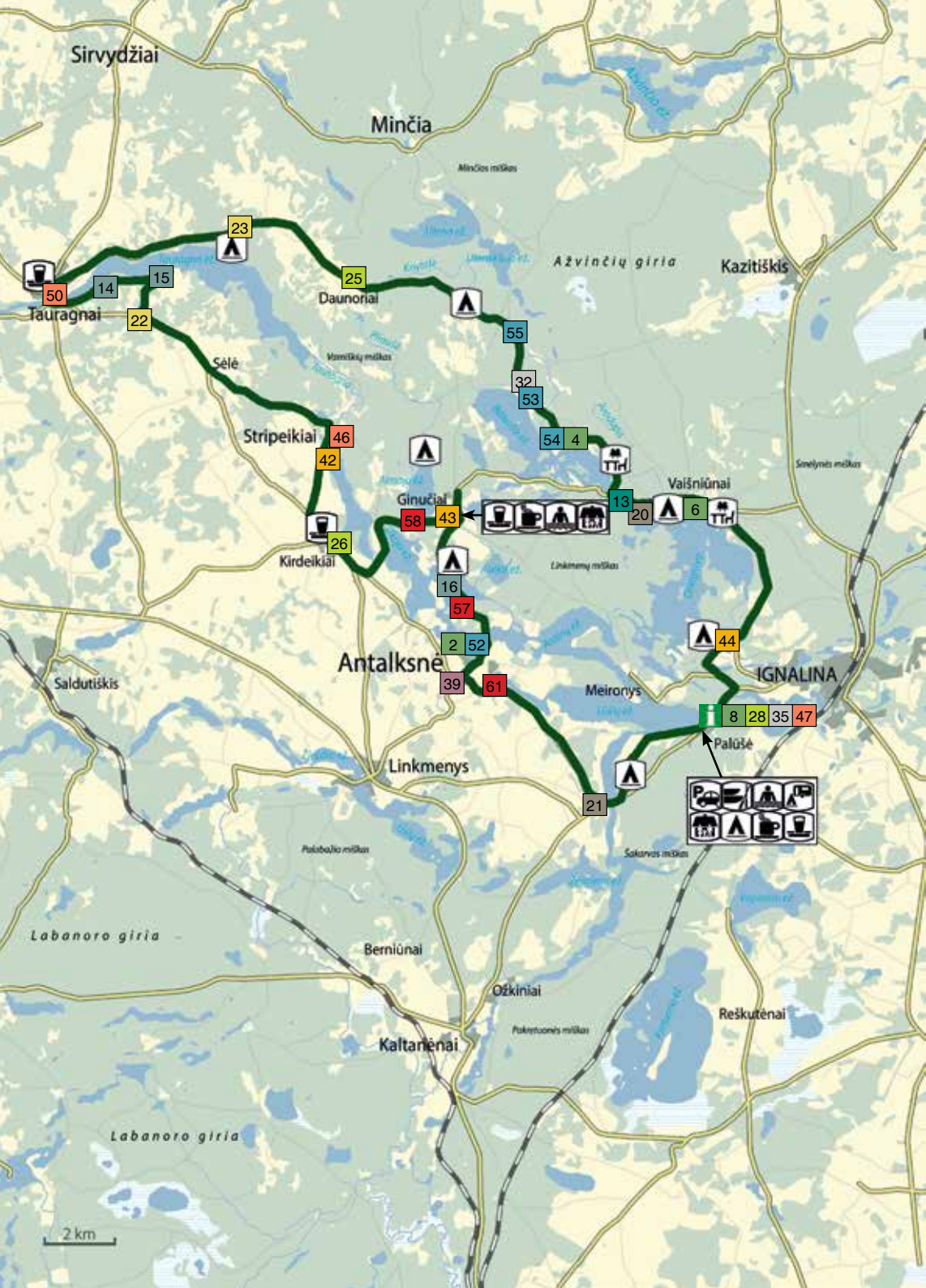

Stripeikiai–Daunoriai. Pravažiavę kaimo kryžkelę sukite dešinėn. Pervaziavę Stripeikių kaimą kairėje pusėje ant kalnelio išvysite Senovinės bitininkystės muziejų. Apžiūrėję ekspoziciją grįžkite į Stripeikių kaimą. Keturšalėje sankryžoje sukite į dešinę ir važiuokite šiaurės kryptimi. Maždaug už 2,5 km pasieksite sankryžą Varniškių kaime (sankryžoje pasukę į dešinę už 1,7 km patektumėte į Varniškių II etnografinį kaimą; jį apžiūrėjus reikia grįžti tuo pačiu keliu ir sankryžoje sukti į dešinę). Važiuokite tiesiai šiaurės kryptimi. Už 2 km atsidursite Daunoriuose.

Daunoriai–Vaišniūnai. Pravažiavę kaimą sukite į dešinę. Kaime galite apžiūrėti bažnyčią. Pravažiavę dar vieną trišalę sankryžą vėl sukite į dešinę. Keliaukite žvyrkeliu maždaug 5,5 km. Ties Vaišnioriškės kaimu kelias šakojasi. Kaimas yra kairiau, kitoje upės pusėje. Apžiūrėję kaimą grįžkite atgal, sankryžoje laikykitės kairės pusės. Už 1,5 km pateksite į etnografinį Strazdų kaimą. Už Strazdų kaimo bus tiltas per Būkos upę. Maždaug už 200 m nuo tilto yra sankryža, joje sukite į dešinę, Šuminų link. Kaime privažiuosite sankryžą, sukite į kairę. Toliau keliui šakojantis laikykitės dešinės. Maždaug už 3 km nuo Šuminų privažiuosite asfaltą. Sankryžoje sukite į kairę. Už 600 m atsidursite Vaišniūnų kaime.

Vaišniūnai–Palūšė. Žr. D 7, p. 27.

D 5. 80 km

Žiedinis dviejų dienų dviračių maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Maršrutą sudaro įvairių tipų keliai – asfaltas, žvyrkelis, miško ir pievų keliukai.

Apisototi naktynės siūloma Almajo arba Ineigos stovyklavietėse.

Palūšė–Antalksnė. Žr. D 2, p. 19.

Antalksnė–Ginučiai. Žr. D 4, p. 21.

Ginučiai–Kirdeikiai–Stripeikiai. Žr. D 4, p. 21.

Stripeikiai–Tauragnai. Privažiąvę kaimo kryžkelę sukite dešinėn. Pervažiąvę Stripeikių kaimą kairėje pusėje ant kalnelio išvysite Senovinės bitininkystės muziejų. Nuo muziejaus grįžkite atgal į Stripeikių kaimo kryžkelę ir važiuokite tiesiai. Už 3,5 km pasieksite Sėlę. Sėlėje keliaukite Parko gatve tiesiai, kol už 0,5 km išvažiuosite į pagrindinį kelią. Sankryžoje laikykitės dešinės. Asfaltuotu keliu nuvažiavus apie 2,3 km į dešinę atsišakoja kelias į Taurapilį. Prie sankryžos stovi kelio ženklas – Taurapilis 2 km. Už 900 m nuo asfaltuoto kelio žvyrkelis daro staigų posūkį į dešinę. Toliau beveik visas 900 m ilgio ruožas eina nuokalnėn, kol atveda į sankryžą. Sankryžoje stovi dar vieną rodyklę į Taurapilį. Joje sukite kairėn. Sankryžoje pasukus į kairę iki Taurapilio papėdės lieka apie 200 m. Nuo Taurapilio tuo pačiu keliu grįžkite 1,1 km iki staigaus posūkio į kairę. Čia dešinėn šiaurės vakarų kryptimi atsišakoja lauko keliukas. Juo keliaujant už maždaug 1 km bus dar viena sankryža, kurioje reikia sukti dešinėn. Vakaru kryptimi nukeliavę dar apie 1 km pravažiuosite kairėje pusėje esančią kaimo turizmo sodybą ir Tauragnų piliakalnį. Dar už 0,5 km pasieksite asfaltą. Išvažiavę į asfaltuotą kelią sukite dešinėn, už 600 m sankryžoje – dar kartą dešinėn. Pravažiąvę sąsmauką tarp ežerų kilkite į kalną ir įvažiuosite į Tauragnų miestelį.

Tauragnai–Daunoriai. Pakilę į kalvą Tauragnų miestelio sankryžoje sukite į dešinę Daunorių link. Už 1 km asfalto danga baigiasi. Žvyrkeliu nuvažiavus apie 4,5 km kelio ženklas rodo, kad kairėje miške už 200 m stūkso akmuo Mokas. Dar už 1,5 km pravažiuosite Šeimatis kaimą. Nuo jo už 2,5 km pasieksite sankryžą, joje sukite dešinėn į Daunorius.

Daunoriai–Vaišniūnai. Žr. D 4, p. 21.

Vaišniūnai–Palūšė. Žr. D 7, p. 27.

Lankytini objektai:

- I** ANP lankytojų centras
- 35** Paminklas Mikui Petrauskui
- 28** Palūšės bažnyčia
- 8** Palūšės ąžuolas
- 47** Akmens amžiaus būsto ir pilkapių ekspozicijos Palūšėje
- 21** Šakarovs II pilkapiai
- 61** Kaukiškės aikštelė
- 39** Antalksnės skulptūrų ansamblis
- 52** Salos II
- 2** Salų ąžuolai
- 57** Ladakalnis
- 16** Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis
- 43** Ginučių vandens malūnas
- 58** Šiliniškių apžvalgos bokštas
- 26** Kirdeikių bažnyčia
- 42** Pakaso vandens malūnas
- 46** Senovinės bitininkystės muziejus
- 22** Šimkūnų dubenuotasis akmuo
- 15** Taurapilio piliakalnis
- 14** Tauragnų piliakalnis
- 50** Tauragnų krašto muziejus
- 23** Akmenys Mokas ir Mokiukas
- 25** Daunorių bažnyčia
- 55** Vaišnoriškė
- 53** Strazdai
- 32** Paminklas Lietuvos partizanams
- 54** Šuminai
- 4** Šuminų pušis
- 13** Medžiukalnio šaltinis
- 20** Vaišniūnų pilkapiai
- 6** Vaišniūnų ąžuolas
- 44** Gaveikėnų vandens malūnas

Lankytini objektai:

- ANP lankytojų centras
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės āžuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapių ekspozicijos Palūšėje
- 59 Lygumų apžvalgos bokštas
- 36 Paminklas Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Vytautui
- 24 Reškutėnų dubenuotasis akmuo
- 48 Nalšios kraštotyros muziejaus Reškutėnų filialas
- 60 Paukščių stebėjimo bokštelis
- 31 Reškutėnų bažnyčia
- 18 Reškutėnų piliakalnis
- 51 Kretuonys
- 7 Kretuonų āžuolas
- 30 Kaltanėnų bažnyčia
- 41 Kaltanėnų dvarietė
- 27 Linkmenų bažnyčia
- 39 Antakalnės skulptūrų ansamblis
- 52 Salos II
- 2 Salų āžuolai
- 57 Ladakalnis

D 6. 95 km

Žiedinis dviejų dienų maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Maršrutą sudaro įvairių tipų keliai – asfalto, žvyrkelis, miško ir pievų keliukai.

Palūšė–Reškutėnai. Maršruto pradžia prie Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro. M. Petrausko gatve kilkite į kalną, privažiuosite bažnyčią ir kempingą. Ties kapinėmis asfaltas baigiasi. Maždaug už 600 m pasieksite sankryžą, kurioje reikia sukti dešinėn. Už maždaug 400 m į kairę atsišakoja keliukas į Pagavę, tačiau maršrutas eina tiesiai. Už 750 m miškas baigiasi. Pravažiukite Palaukojos kaimą ir kirskite geležinkelį. Už geležinkelio žvyrkelis pereina į miško kelią ir netrukus daro staigų posūkį kairėn į mišką. Už 1,5 km miškas baigiasi, pasieksite sankryžą su žvyrkeliu. Išvažiavę į žvyrkelį sukite dešinėn. Už 470 m sankryžoje pasukite į dešinėn atsišakojantį kelią. Kelias leidžiasi į pakalnę ir daro staigų posūkį į dešinę. Netrukus privažiuosite Pravalos ežerą. Toliau iki Pavajuonio apie 1 km kelias eina mišku. Nuvaziavę dar apie 1 km Kamšos kaime sankryžoje sukite kairėn. Žvyrkelis netrukus praplatėja. Už 1,2 km nuo Kamšos privažiuosite Rėkučių kaimą. Nuo Rėkučių pavažiavę apie 800 m sukite į kairę, už 300 m pasieksite stovėjimo aikštelę prie Lygumų apžvalgos bokšto. Pasigrožę panorama grįžkite link pagrindinio kelio ir sukite kairėn. Už 2 km atsidursite Pervieniškių kaime. Pravažiavę Žaugėdos upelį, kairėje kelio pusėje išvysite paminklą Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Vytautui. Dar už 500 m pasieksite Reškutėnus.

Reškutėnai–Kaltanėnai. Reškutėnų kaimo pradžioje yra Kraštotyros muziejus. Per Reškutėnus važiukite asfaltuotu keliu. Iškart už kaimo asfaltas baigiasi. Jam pasibaigus maždaug už 900 m privažiuosite sankryžą, sukite dešinėn. Už 2 km sankryžoje vėl sukite dešinėn. Dar už 2,2 km pasieksite Kretuonų etnografinį kaimą, jis dešinėje kelio pusėje. Apžiūrėję Kretuonų kaimą toliau važiukite žvyrkeliu. Už 1,8 km kirsite geležinkelį. Dar už 3,3 km privažiuosite asfaltuotą kelią. Sukite į dešinę. Už 600 m bus Kaltanėnų miestelis.

Kaltanėnai–Linkmenys–Antalksnė. Kaltanėnų miestelyje tiltu pervažiuosite per Žeimenos upę. Už tilto pasieksite keturšalę sankryžą. Joje važiukite tiesiai, Utenos link. Už 10 km Linkmenyse keturšalėje sankryžoje sukite į dešinę, Antalksnės link. Pakeliui apžiūrėkite Linkmenų bažnyčią. Maždaug už 3 km privažiuosite sankryžą su pagrindiniu keliu. Joje važiukite tiesiai. Už 500 m pasieksite Antalksnės kaimą.

Antalksnė–Ginučiai. Žr. D 4, p. 21.

Ginučiai–Kirdeikiai–Stripeikiai. Žr. D 4, p. 21.

Stripeikiai–Daunoriai. Žr. D 4, p. 21.

Daunoriai–Vaišniūnai. Žr. D 4, p. 21.

Vaišniūnai–Palūšė. Žr. D 7, p. 27.

16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis

43 Ginučių vandens malūnas

58 Šiliniškių apžvalgos bokštas

26 Kirdeikių bažnyčia

42 Pakaso vandens malūnas

46 Senovinės bitininkystės muziejus

56 Varniškės II

11 Varniškių liepa

25 Daunorių bažnyčia

55 Vaišnioriškė

53 Strazdai

32 Paminklas Lietuvos partizanams

54 Šumainai

4 Šuminių pušis

13 Medžiukalnio šaltinis

20 Vaišniūnų pilkapiai

6 Vaišniūnų ąžuolas

44 Gaveikėnų vandens malūnas

D 7. 110 km

Žiedinis sudėtingas dviejų dienų dviračių maršrutas, prasidedantis Palūšėje. Maršrutą sudaro įvairių tipų keliai – asfalto, žvyrkelis, miško ir pievų keliukai. Apistoti nakvynės siūloma Linkmeno arba Almajo stovyklavietėse.

Palūšė–Reškutėnai. Žr. D 6, p. 25.

Reškutėnai–Kaltanėnai. Žr. D 6, p. 25.

Kaltanėnai–Linkmenys–Antalksnė. Žr. D 6, p. 25.

Antalksnė–Ginučiai. Žr. D 4, p. 21.

Ginučiai–Kirdeikiai–Stripeikiai. Žr. D 4, p. 21.

Stripeikiai–Tauragnai. Žr. D 5, p. 23.

Tauragnai–Daunoriai. Žr. D 5, p. 23.

Daunoriai–Vaišniūnai. Žr. D 4, p. 21.

Vaišniūnai–Palūšė. Pravažiąvę kaimą sukite į dešinę, Ignalinos link. Nuo kryžkelės nuvažiavus apie 4,6 km miškas baigiasi. Dešinien pamiške veda nedidelis asfaltuotas keliukas. Juo pavažiąvę apie 0,5 km pasieksite Gaveikėnų vandens malūną. Nuo malūno važiuokite tiesiai per Gaveikėnų kaimą. Kaimo gale, kur asfaltuotas kelias daro staigų posūkį kairėn, važiuokite tiesiai. Dešinėje prasideda miškas, kairėje – fermos pastatai. Už 0,5 km kairėje bus proskyna. Iškart už jos į kairę atsišakoja miško keliukas, į kurį ir reikia pasukti. Pavažiąvę miško keliuku apie 0,5 km išvažiuosite į asfaltuotą kelią. Sukite kairėn. Už 300 m į dešinę atsišakoja miško keliukas, kuriuo ir reikia važiuoti. Už 300 m keliukas atsiremia į asfaltuotą kelią. Kirtę kelią iškart sukite dešinien į dviračių taką. Asfaltuotas dviračių takas eina mišku lygiagrečiai su pagrindiniu keliu ir baigiasi ties Palūšė.

- 10 Labakaršio pušis
- 27 Linkmenų bažnyčia
- 39 Antalksnės skulptūrų ansamblis
- 52 Salos II
- 2 Salų ąžuolai
- 57 Ladakalnis
- 16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis
- 43 Ginučių vandens malūnas
- 58 Šiliniškių apžvalgos bokštas
- 26 Kirdeikių bažnyčia
- 42 Pakaso vandens malūnas
- 46 Senovinės bitininkystės muziejus
- 22 Šimkūnų dubenuotasis akmuo
- 15 Taurapilio piliakalnis
- 14 Tauragnų piliakalnis
- 50 Tauragnų krašto muziejus
- 23 Akmenys Mokus ir Mokiukas
- 25 Daunorių bažnyčia
- 55 Vaišnoriškė
- 53 Strazdai
- 32 Paminklas Lietuvos partizanams
- 54 Šuminai
- 4 Šuminų pušis
- 13 Medžiukalnio šaltinis
- 20 Vaišniūnų pilkapiai
- 6 Vaišniūnų ąžuolas
- 44 Gaveikėnų vandens malūnas

Juodupis

Smėlynės miškas

Vaišniūnai

Balčio ež.

Linkmenų miškas

Dringio ež.

Asalų ež.

IGNALINA

Meironys

Lūšių ež.

Palūšė

Bėčiūnai

Šakarvos miškas

Žeimenų ež.

Vajuonio ež.

1 km

v 1. 10 km

Lengvas pusdienio vandens maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Palūšė–Vaišniūnai. Išplaukę iš Palūšės valtinės laikykitės dešinės, šiaurinio Lūšių ežero kranto. Plaukdami pakrante galėsite apžiūrėti medžio skulptūras, išdėstytas palei takelį, vedantį link Meironų. Maždaug už 2 km šiauriniame krante pamatysite Meironų kaimą. Plaukite link jo, kur prasideda protaka, jungianti du ežerus. Įplaukę į protaką keliaukite palei Meironų kaimą. Dar kaimui nesibaigus dešinėje pasieksite upelį, tekantį per kaimą. Plaukite į jį. Už kelių šimtų metrų išplauksite į Dringykščio ežerą. Jame ties sala sukite į kairę ir upeliu keliaukite šiaurės kryptimi. Išplaukę į Dringio ežerą laikykitės šiaurės krypties. Šiauriniame ežero krante pamatysite Vaišniūnų kaimą, keliaukite jo link. Prieš Vaišniūnus sukite kairiau, laikykitės vakarų krypties. Netrukus įplauksite į Juodakumpio įlanką. Įplaukę į ją sukite dešinėn. Šiauriniame krante ties lieptu yra Vaišniūnų stovyklavietė – jūsų tikslas.

Lankytini objektai:

- i ANP lankytojų centras
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ažuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- 38 Medinių skulptūrų takas
- 6 Vaišniūnų ažuolas
- 13 Medžiukalnio šaltinis
- 20 Vaišniūnų (Medžiukalnio) pilkapiai

V 2. 30 km

Žiedinis dviejų dienų vandens maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Pastaba! Tarp Dringio ir Baluošo ežerų nėra vandens susisiekimo, tad vandens transporto priemonės reikia gabenti apie 1,5 km asfalto keliu.

Palūšė–Vaišniūnai. Žr. V 1, p. 29.

Vaišniūnai–Vaidžiuškės. Nuo pietrytinės Baluošo ežero įlankos plaukite šiaurės vakarų kryptimi. Pasiėksite Ilgalalę. Joje yra mažas ežerėlis, į kurį galite įplaukti upeliuku. Toliau keliaukite vakarų kryptimi, laikykitės kairės. Priplauksite Vaidžiuškių kaimą.

Vaidžiuškės–Ginučiai. Ties Vaidžiuškių kaimu per protaką įplauksite į Baluošykštį. Toliau pietvakariniame ežero kampe ištekančiu Skriogžlės upeliu pasieksite Sravinaičio ežerą. Plaukite vakarų kryptimi link Ginučių kaimo.

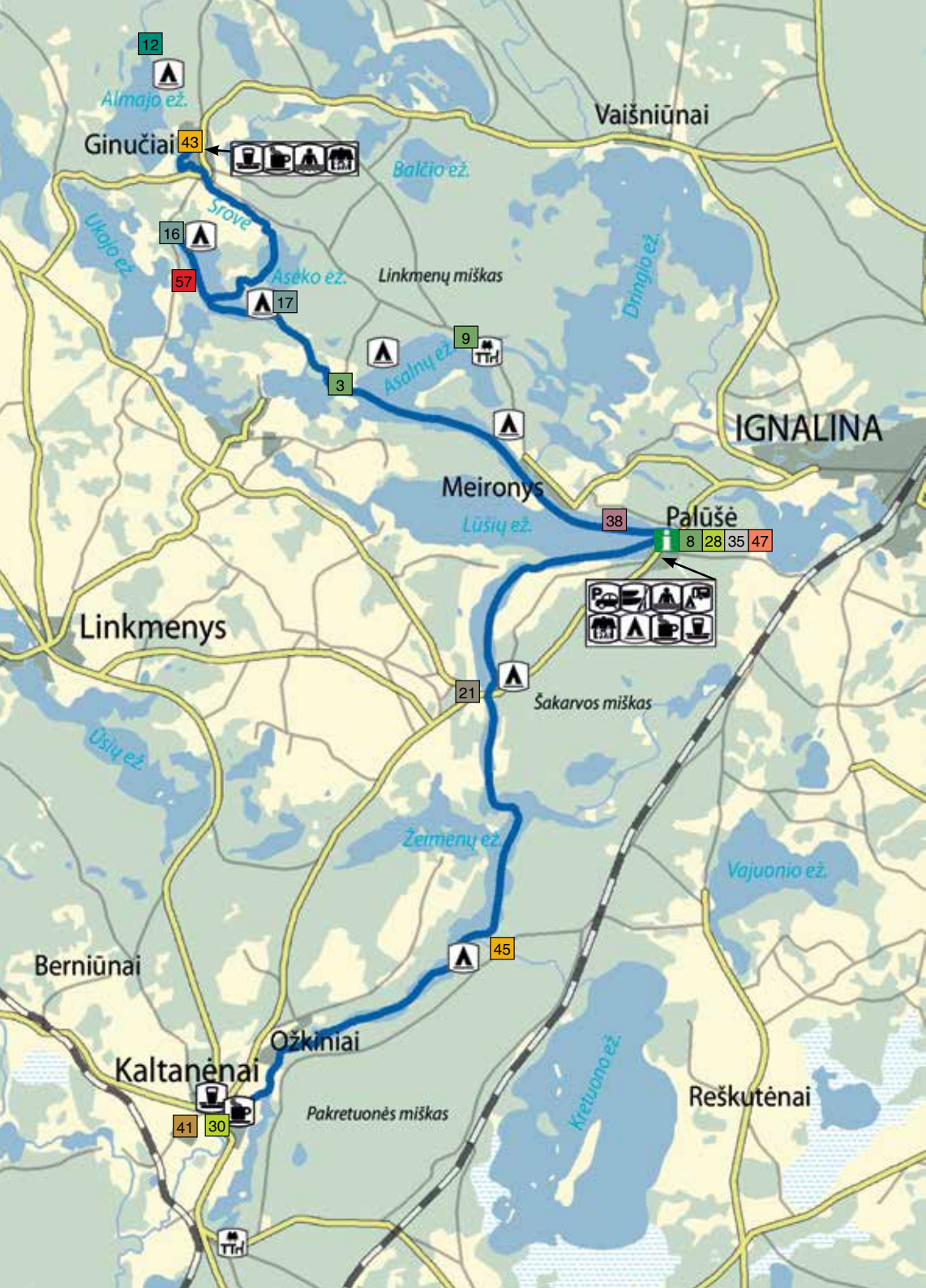
Ginučiai–Palūšė. Ties Ginučių malūnu persiėksite vandens transporto priemonės, toliau keliaukite Srovės upele. Ties santaka pasukite dešinėn šiaurės kryptimi ir 200 m iki ežero irkitės prieš srovę Almajos upeliu. Stovyklavietę rasite rytinėje Almajos ežero pakrantėje, čia rekomenduojama apsisėti nakvynės. Nuo stovyklavietės keliaukite Almajos (Srovės) upe žemyn, pasroviui. Pasiėksite Asėko ežerą, jame laikykitės dešiniau. Pietvakariniame ežero krante išteka Asėkos upelis. Juo priplauksite Linkmeno ežerą. Vakariniam jo krante yra išsilaipinimo vieta, nuo kurios pėsčiomis lengvai pasieksite Ladaikalnį. Šiauriniame ežero krante įrengta išsilaipinimo vieta prie Ginučių, Papiliakalnės piliakalnio. Nuo šios aikštelės plaukite pietų–pietryčių kryptimi. Keliaudami protaka tarp Linkmeno ir Asalnykščio ežerų galite stabtelėti atokvėpio aikštelėje, įrengtoje prie Puziniškio piliakalnio. Išplaukę į ežerą stabtelėkite ties Puziniškio kaimu ir apžiūrėkite ant skardžio augantį ąžuolą. Per sąsiaurį keliaukite į Asalnų ežerą, jame laikykitės pietryčių krypties. Išplaukę į Lūšių ežerą laikykitės kairės, keliaukite rytų kryptimi. Grįšite į Palūšę.

Lankytini objektai:

- 1 ANP lankytojų centras
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ąžuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- 38 Medinių skulptūrų takas
- 6 Vaišniūnų ąžuolas
- 13 Medžiukalnio šaltinis
- 20 Vaišniūnų (Medžiukalnio) pilkapiai
- 54 Šuminai
- 4 Šuminų pušis
- 43 Ginučių vandens malūnas
- 12 Papliaušio šaltinis
- 57 Ladaikalnis
- 16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis
- 17 Puziniškio piliakalnis
- 3 Puziniškio ąžuolas
- 9 Asalnų pušis

V 3. 13 km V 4. 15 km

Dviejų dienų vandens maršrutą Ginučiai–Palūšė–Kaltanėnai sudaro du ruožai: Ginučiai–Palūšė ir Palūšė–Kaltanėnai. Norintys plaukti vieną dieną gali rinktis vieną ruožą. Pirmasis yra maždaug 13 km ilgio, antrasis – 15 km. Keliaujant maršrutu su nakvyne siūloma apsisiti Palūšės arba Šakarovs stovyklavietėje.

Ginučiai–Palūšė. Žr. V 2, p. 31.

Palūšė–Kaltanėnai. Išplaukę iš Palūšės stovyklavietės laikykitės kairės, pietinio ežero kranto, kad nepraplauktumėte protakos, jungiančios Lūšių ir Šakarvų ežerus. Šakarvų ežeru keliaukite pietų kryptimi. Pietiniame ežero krante yra protaka, jungianti Šakarvų ir Žeimenų ežerus. Norintieji atsipūsti gali stabtelėti Šakarovs stovyklavietėje, esančioje pietrytiniame ežero krante. Nuo jos plaukite link protakos. Praplaukę protaka toliau leiskitės pietų kryptimi. Pasiekę staigų ežero vingį pasisukite rytų kryptimi, o tada vėl leiskitės į pietus. Taip apiplauksite pusiasalį, įsiterpusį į Žeimenų ežerą. Toliau plaukite Žeimenų ežeru į pietus. Už 1,7 km ties sala kairiame krante yra stovyklavietė. Paėję nuo jos rytų kryptimi palei Kretuonos upę rasite Pakretuonės vandens malūną. Nuo stovyklavietės plaukite pietvakarių kryptimi. Praplauksite tris salas, tuomet vakariniame ežero krante pradėkite dairytis kaimelio. Ties juo ežeras susiaurėja. Iš karto už šio susiaurėjimo laikykitės dešinės – įplaukite į Žeimenos upę. Žeimenos upe plaukite per Kaltanėnų miestelį. Išsilaipinti galite prieš tiltą arba už jo.

Lankytini objektai:

- 43 Ginučių vandens malūnas
- 12 Papliaušio šaltinis
- 57 Ladakalnis
- 16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis
- 17 Puziniškio piliakalnis
- 3 Puziniškio ažuolas
- 9 Asalnų pušis
- 38 Medinių skulptūrų takas
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ažuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- i ANP lankytojų centras
- 21 Šakarovs II pilkapiai
- 45 Pakretuonės vandens malūnas
- 30 Kaltanėnų bažnyčia
- 41 Kaltanėnų dvarvietė

V 5. 13 km V 6. 19,5 km

Vienos arba dviejų dienų vandens maršrutas, prasidedantis Rūgštelišio kaime. Norintieji plaukti Būkos upe gali rinktis iš dviejų maršrutų. Trumpesnis maršrutas yra nuo Uteno iki Baluošo ežero. Didžiąją dalį šio maršruto sudaro Būkos upė. Šio ruožo ilgis yra 13 km. Norintieji apsistoti su nakvyne gali maršrutą pratęsti iki Almajo ežero. Šio ruožo ilgis yra 6,5 km. Nakvynės apsisitojus Almajo stovyklavietėje kitą dieną siūloma pratęsti žygį iki Palūšės.

Rūgšteliškis–Vaidžiuškės. Ši maršrutą rekomenduojama pradėti nuo Rūgštelišio kaimo, esančio rytinėje Uteno ežero pakrantėje. Nuo šios vietos keliaukite pietų kryptimi. Praplaukę sąsmauką tarp Uteno ir Utenykščio ežerų laikykitės dešinės, plaukite link vakaruose esančios įlankos. Iš jos išteka Būka. Ja plaukite iki pat Baluošo ežero. Išsilaipinti siūloma Vaidžiuškės kaime, pietvakariniame ežero krante.

Vaidžiuškės–Ginučiai. Žr. V 2, p. 31.

Ginučiai–Palūšė. Žr. V 2, p. 31.

Lankytini objektai:

- 55 Vaišnoriškė
- 54 Šumainai
- 4 Šuminų pušis
- 43 Ginučių vandens malūnas
- 12 Papliaušio šaltinis
- 57 Ladakalnis
- 16 Ginučių, Papiliaukalnis piliakalnis
- 17 Puziniškio piliakalnis
- 3 Puziniškio ažuolas
- 9 Asalnų pušis
- 38 Medinių skulptūrų takas
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ažuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- i ANP lankytojų centras

Linkmenys

Žiezdro ež.

Lūšių ež.

Ūsių ež.

Palabazių miškas

Žeimenio ež.

Berniūnai

Kalnėnų

Ožkiniai

Pakretuonės miškas

Labanoro giria

Žeimena

40

41

30

45

1 km

V 7. 25 km

Vienos dienos vandens maršrutas Kiaunos upė, prasidedantis Pakiaunio kaime ir pasibaigiantis Kaltanėnuose arba Pakretuonės stovyklavietėje.

Pakiaunys–Kaltanėnai. Šio ruožo ilgis – 20 km. Maršruto pradžia prie tilto, kertančio Kiaunos upę Pakiaunio kaime. Nuo šios vietos pasileiskite upę žemyn. Praplaukę Gilūto ir Sekluočio ežerus už 2 km pasieksite Kiaunos ir Žeimenos upių santaką. Kilkite Žeimenos upę aukšty, prieš srovę. Pasiekę Kaltanėnus galėsite išsilaipinti prie tilto.

Kaltanėnai–Pakretuonė. Norintieji apsistoti nakvynės galės kiek pailginti maršrutą ir keliauti iki Pakretuonės stovyklavietės. Ją rasite rytinėje Žeimenų ežero pakrantėje, 5 km į šiaurės rytus nuo Kaltanėnų.

Lankytini objektai:

- 40 Pakiaunio dvarvietė
- 30 Kaltanėnų bažnyčia
- 41 Kaltanėnų dvarvietė
- 45 Pakretuonės vandens malūnas

Lankytini objektai:

- I** ANP lankytojų centras
- 35** Paminklas Mikui Petrauskui
- 28** Palušės bažnyčia
- 8** Palušės ąžuolas
- 47** Akmens amžiaus būsio ir pilkapių ekspozicijos Palūšėje
- 21** Šakarvos II pilkapiai
- 61** Kaukiškės aikštelė
- 39** Antalksnės skulptūrų ansamblis
- 57** Ladakalnis
- 16** Ginučių, Papiliakalnis piliakalnis
- 58** Šiliniškių apžvalgos bokštas
- 26** Kirdeikių bažnyčia
- 42** Pakaso vandens malūnas
- 46** Senovinės bitininkystės muziejus
- 1** Papliaušio drevinė pušis
- 12** Papliaušio šaltinis
- 43** Ginučių vandens malūnas
- 5** Trainišio ąžuolas
- 13** Medžiukalnio šaltinis
- 20** Vaišniūnų pilkapiai
- 6** Vaišniūnų ąžuolas
- 44** Gaveikėnų vandens malūnas

A 1. 45 km

Žiedinis pusdienio automobilių maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Didžiąją maršruto dalį sudaro asfalto keliai.

Palūšė–Ginučiai. Maršruto pradžia prie Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro. Nuo stovėjimo aikštelės sukite į kairę ir važiuokite Šakarvos link, pietvakarių kryptimi. Maždaug už 3 km pasieksite Šakarvos kaimą, iš karto už jo sukite į dešinę, Kirdeikių link. Ties šia sankryža galite apžiūrėti XII a. pilkapyną. Pakeliui galite stabtelėti Kaukiškės apžvalgos aikštelėje ir pasigrožėti panorama į Lūšykščio ir Lūšių ežerus. Už 1,5 km nuo Kaukiškės bus sankryža. Keliaukite tiesiai ir dar už 2 km, privažiavę sankryžą, sukite į dešinę, Ladakalnio ir Ginučių piliakalnio link. Pasigrožėjus ežerų vaizdais nuo Ladakalnio siūlome užlipti ant Ginučių piliakalnio, nuo kurio atsiverianti panorama taip pat įspūdinga. Toliau keliaukite Ginučių kaimo link.

Ginučiai–Kirdeikiai. Kaime privažiavę sankryžą sukite į kairę. Išvažiavę iš Ginučių kaimo greitai pasieksite Šiliniškių apžvalgos bokštą – jis dešinėje kelio pusėje. Važiuojant toliau pagrindiniu keliu už 3 km bus sankryža, sukite į dešinę. Už 400 m bus dar viena sankryža, vėl sukite į dešinę ir važiuokite link Kirdeikių. Miestelyje siūlome apžiūrėti bažnyčią.

Kirdeikiai–Stripeikiai–Ginučiai. Pravažiavę Kirdeikius trišalėje sankryžoje sukite į dešinę, Stripeikių kaimo link. Kelionę tęskite žvyrkeliu iki pat Stripeikių kaimo. Kaimo sankryžoje sukite į dešinę ir maždaug už 500 m privažiuosite Senovinės bitininkystės muziejų. Nuo muziejaus toliau keliaukite žvyrkeliu. Pakeliui galite apžiūrėti Papliaušio drevinę pušį, stabtelėti prie Papliaušio šaltinio. Maždaug už 5 km nuo muziejaus išvažiuosite prie asfaltuoto kelio. Ties šia sankryža, dešinėje kelio pusėje, miške, yra Ginučių pilkapynas. Pasukę į dešinę pasieksite Ginučių kaimą, o šalia pagrindinės gatvės pamatysite vandens malūną.

Ginučiai–Vaišniūnai. Apžiūrėję ekspoziciją grįžkite atgal į kaimo pradžią. Toliau kelionę tęskite pagrindiniu asfalto keliu. Trainiškio kaime galite apžiūrėti 800 m. senumo ąžuolą. Nuo Trainiškio kaimo keliaukite rytų kryptimi. Maždaug už 2,5 km privažiuosite Medžiukalnio šaltinį. Jis dešinėje kelio pusėje, link šaltinio veda takelis. Toliau važiuokite asfalto keliu, maždaug už 400 m kairėje kelio pusėje yra Vaišniūnų, Medžiukalnio pilkapynas. Tęsdami kelionę rytų kryptimi privažiuosite Vaišniūnų kaimą, kuriame prie kelio pamatysite Vaišniūnų ąžuolą.

Vaišniūnai–Palūšė. Pravažiavę Vaišniūnus sankryžoje sukite dešinėn, Ignalinos link. Nuo kryžkelės nuvažiavus apie 4,6 km miškas baigiasi. Dešinėn pamiške veda nedidelis asfaltuotas keliukas. Juo pavažiavę apie 0,5 km pasieksite Gaveikėnų malūną. Jį apžiūrėję grįžkite prie pagrindinio kelio ir sankryžoje sukite į dešinę. Už maždaug 1,5 km pasieksite sankryžą. Sukite į dešinę. Už 2 km privažiuosite Palūšę.

A 2. 70 km

Žiedinis vienos dienos automobilių maršrutas, prasidedantis Palūšėje.

Maršrutą sudaro asfalto ir žvyro keliai.

Palūšė–Ginučiai. Žr. A 1, p. 39.

Ginučiai–Kirdeikiai. Pravažiavę Ginučius sankryžoje suktų į dešinę. Už 600 m privažiuosite vandens malūną. Apžiūrėję Ginučių malūną grįžkite tuo pačiu keliu, tačiau sankryžoje keliaukite tiesiai. Už maždaug 1,2 km dešinėje kelio pusėje rasite atokvėpio vietą ir Šiliniškių apžvalgos bokštą. Nuo jo toliau važiuokite asfalto keliu, kol pasieksite trišalę sankryžą. Joje suktų dešinėn. Už 400 m dar viena sankryža. Laikykitės pagrindinio kelio ir dar kartą suktų dešinėn, Kirdeikių miestelio link. Jame galima apžiūrėti bažnyčią.

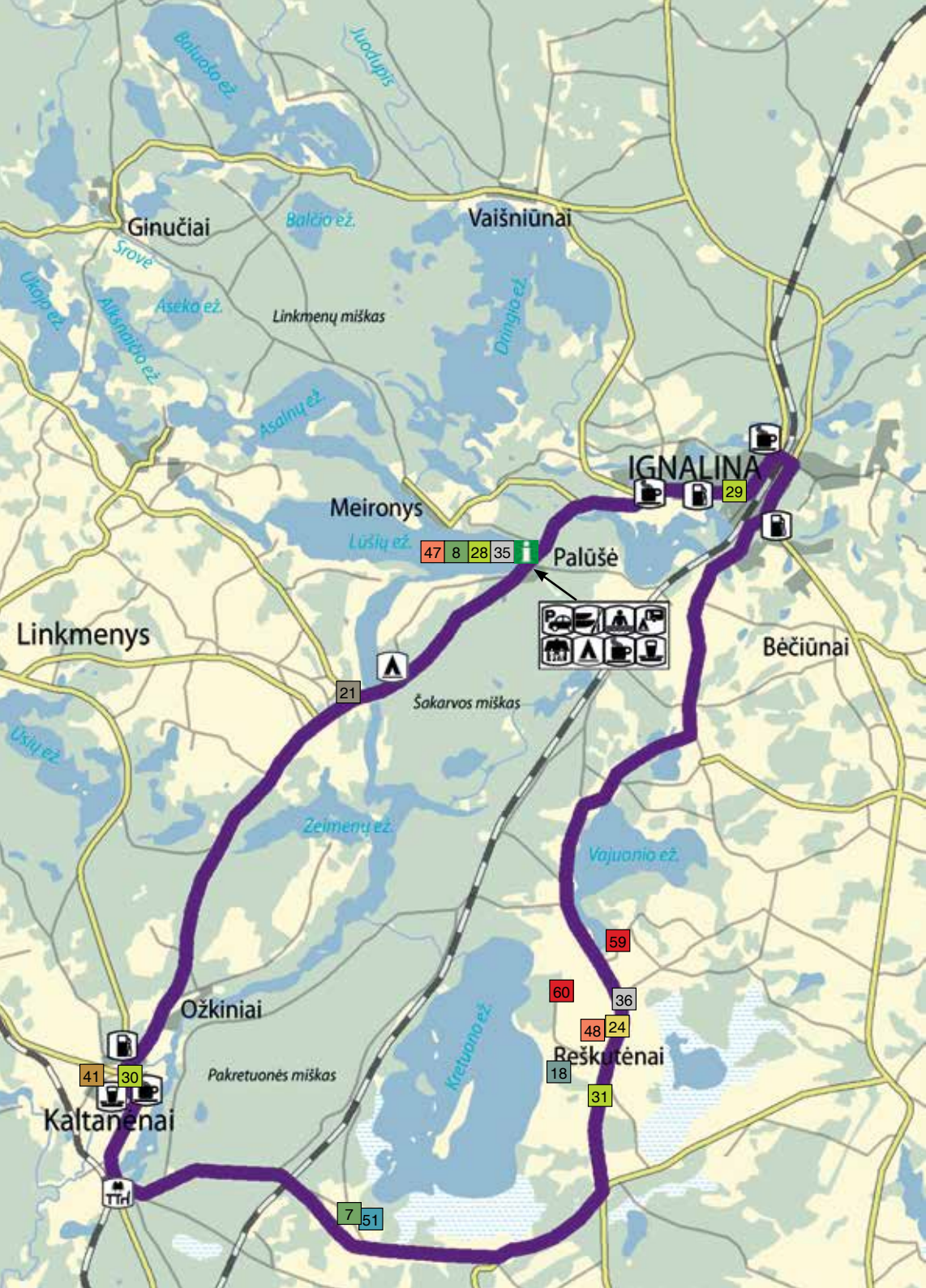
Kirdeikiai–Tauragnai. Per Kirdeikių kaimą važiuokite tiesiai. Toliau keliaukite pagrindiniu keliu Tauragnų link. Pravažiavę Sėlės kaimelį maždaug už 2 km suktų į dešinę, Taurapilio piliakalnio link. Už 200 m galite apžiūrėti kairėje esantį Šimkūnų dubenuotąjį akmenį. Taurapilio link važiuokite apie 2 km. Piliakalnį pamatysite iš tolo. Nuo Taurapilio tuo pačiu keliu grįžkite iki asfalto ir suktų į dešinę. Už 2,2 km, keliui darant vingį į kairę, į dešinę veda mažas keliukas Tauragno ežero pakrante. Juo pavažiavę 300 m dešinėje kelio pusėje pamatysite Tauragnų piliakalnį. Jį apžiūrėję apsisukite ir grįžkite prie asfaltuoto kelio. Sankryžoje suktų į dešinę ir keliaukite Tauragnų link. Sąsiauriu tarp Labės ir Tauragno ežerų kilkite aukštn.

Tauragnai–Daunoriai–Vaišniūnai. Kalvos viršuje, Tauragnų miestelyje, iš pagrindinio kelio pasukite į dešinę ir važiuokite šiaurine Tauragno ežero pakrante apie 5 km. Pravažiavę Stučių kaimą, maždaug už 1 km, šalikelėje pamatysite ženklą, nurodantį kryptį link Moko ir Mokiuko akmenų. Juos rasite kairėje kelio pusėje, miško takeliu paję maždaug 100 m. Toliau važiuodami pagrindiniu keliu maždaug už 4 km pasieksite Daunorių kaimą. Jame rekomenduojame apžiūrėti bažnyčią. Pietryčių kryptimi pavažiavę dar apie 3 km galėsite pailsėti Ineigos stovyklavietėje ant Būkos upės kranto. Pietryčių kryptimi pavažiavę dar 2 km pasieksite etnografinį Vaišnoriškės kaimą. Jį apžiūrėję važiuokite į pietus, Strazdų kaimo link. Apžiūrėję Strazdus važiuokite pagrindiniu keliu, kol pasieksite asfaltuotą kelią. Tuomet suktų į kairę, Vaišniūnų link.

Vaišniūnai–Palūšė. Žr. A 1, p. 39.

Lankytini objektai:

- ANP lankytojų centras
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ąžuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje
- 21 Šakarvos II pilkapiai
- 61 Kaukiškės aikštelė
- 39 Antaksnės skulptūrų ansamblis
- 57 Ladakalnis
- 16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis
- 43 Ginučių vandens malūnas
- 58 Šiliniškių apžvalgos bokštas
- 26 Kirdeikių bažnyčia
- 22 Šimkūnų dubenuotasis akmuo
- 15 Taurapilio piliakalnis
- 14 Tauragnų piliakalnis
- 50 Tauragnų krašto muziejus
- 23 Akmenys Mokus ir Mokiukas
- 25 Daunorių bažnyčia
- 55 Vaišnoriškė
- 53 Strazdai
- 32 Paminklas Lietuvos partizanams
- 54 Šuminai
- 4 Šuminų pušis
- 13 Medžiukalnio šaltinis
- 20 Vaišniūnų pilkapiai
- 6 Vaišniūnų ąžuolas
- 44 Gaveikėnų vandens malūnas

A 3. 46 km

Žiedinis pusdienio automobilių maršrutas, prasidedantis Ignalinoje.

Maršrutą sudaro asfalto ir žvyro keliai.

Ignalina–Reškutėnai. Pietinę parko dalį apžiūrėti siūloma pradėti nuo Ignalinos Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčios, esančios Aukštaičių gatvėje. Toliau per Ignaliną važiuokite Geležinkelio, Budrių, Vilniaus, Švenčionių, Technikos gatvėmis. Iš pastarosios pasukite į Technikos skersgatvį ir keliaukite pietvakarių kryptimi. Netrukus asfaltą pakeis žvyrkelis. Juo važiuokite tiesiai apie 3 km, niekur neišsukdami iš pagrindinio kelio. Privažiavę Garbūnų kaimo sankryžą sukite į dešinę ir leiskitės žemyn. Netrukus privažiuosite Pravalos ežerą, jo pakrantėje įrengtas paplūdimys. Nuo jo toliau kelionę tęskite pietryčių kryptimi. Už Kamšos kaimo kelias praplatėja. Nuo Rėkučių pavažiavę apie 800 m sukite kairėn, į nedidelį keliuką. Už 300 m bus stovėjimo aikštelė prie Lygumų apžvalgos bokšto. Pasigrožęje panorama grįžkite link pagrindinio kelio ir sukite kairėn. Už 2 km pasieksite Perveniškių kaimą. Pravažiavę Žaugėdos upelį, kairėje kelio pusėje išvysite paminklą Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Vytautui. Dar už 500 m bus Reškutėnai.

Reškutėnai–Kaltanėnai. Reškutėnuose galite apžiūrėti dubenuotąjį akmenį, Nalšios krašto muziejaus filialą ir Reškutėnų Šv. Izidoriaus bažnyčią. Rytinėje Kretuono ežero pakrantėje, ties Reškutėnų kaimu, įrengtas paukščių stebėjimo bokštelis. Jį galite pasiekti važiuodami iš Reškutėnų kaimo keliu, vedančiu į vakarus, o po to į šiaurę. Nuo kaimo pagrindiniu keliu pietų kryptimi pavažiavę apie 1,5 km sankryžoje sukite į dešinę. Maždaug už 2 km nuo sankryžos vėl sukite į dešinę, Kaltanėnų link. Dar už 2 km bus etnografinis Kretuonų kaimas. Nuo Kretuonų važiuokite vakarų kryptimi, kol privažiuosite asfaltą. Sukite į dešinę. Už kelių šimtų metrų įvažiuosite į Kaltanėnų gyvenvietę, kur galėsite pasigrožėti XIX a. Švč. Mergelės Marijos Angeliškosios parapijos bažnyčia.

Kaltanėnai–Šakarva. Važiuodami pagrindiniu keliu pravažiuosite Žeimenos upę, už jos privažiuosite sankryžą. Kairėje kelio pusėje yra Kaltanėnų dvarvietė ir išlikęs pastatas – svirnas. Nuo sankryžos maršrutas veda į dešinę, Ignalinos link. Maždaug už 7 km privažiuosite sankryžą prieš Šakarvos kaimą. Kairėje kelio pusėje yra XII a. Šakarvos pilkapynas. Jį rasite miške, visai šalia kelio.

Šakarva–Palūšė–Ignalina. Toliau važiuokite per Šakarvos kaimą Palūšės link, rytų kryptimi. Maždaug už 3 km pasieksite Palūšę. Čia galite sustoti prie Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centro, įsikūrusio kaimo viduryje, šalia pagrindinio kelio. Nepamirškite apžiūrėti Palūšės bažnyčios ir archeologinės ekspozicijos. Rytiniame Lūšių ežero krante galite pailsėti stovyklavietėje. Nuo Palūšės keliaudami rytų kryptimi už 3 km privažiuosite Ignaliną.

Lankytini objektai:

- 29 Ignalinos bažnyčia
- 59 Lygumų apžvalgos bokštas
- 36 Paminklas Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Vytautui
- 24 Reškutėnų dubenuotasis akmuo
- 48 Nalšios kraštotyros muziejaus Reškutėnų filialas
- 60 Paukščių stebėjimo bokštelis
- 31 Reškutėnų bažnyčia
- 18 Reškutėnų piliakalnis
- 51 Kretuonys
- 7 Kretuonų ažuolas
- 30 Kaltanėnų bažnyčia
- 41 Kaltanėnų dvarvietė
- 21 Šakarvos II pilkapiai
- i ANP lankytojų centras
- 35 Paminklas Mikui Petrauskui
- 28 Palūšės bažnyčia
- 8 Palūšės ažuolas
- 47 Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje

A 4. 100 km

*Žiedinis vienos dienos automobilių maršrutas,
prasidedantis Ignalinoje.*

Maršrutą sudaro asfalto ir žvyro keliai.

Ignalina–Reškutėnai. Žr. A 3, p. 43.

Reškutėnai–Kaltanėnai. Žr. A 3, p. 43.

Kaltanėnai–Šakarva. Žr. A 3, p. 43.

Šakarva–Ginučiai. Važiuodami nuo Kaltanėnų link Ignalinos prieš Šakarvos kaimą pasukite į kairę, Kirdeikių link. Ties šia sankryža galite apžiūrėti Šakarvos II pilkapyną, datuojamą XII a. Pakeliui galite stabtelėti Kaukiškės apžvalgos aikštelėje ir pasigrožėti panorama į Lūšykščio ir Lūšių ežerus. Už 1,5 km nuo Kaukiškės bus sankryža. Važiuokite tiesiai ir dar už 2 km, pasiekę sankryžą, sukite į dešinę, Ladakalnio ir Ginučių piliakalnio link. Pasigrožėjus ežerų vaizdais nuo Ladakalnio siūlome užlipti ant Ginučių piliakalnio, nuo kurio atsiverianti panorama taip pat įspūdinga. Toliau keliaukite Ginučių kaimo link.

Ginučiai–Kirdeikiai. Žr. A 2, p. 41.

Kirdeikiai–Tauragnai. Žr. A 2, p. 41.

Tauragnai–Daunoriai–Vaišniūnai. Žr. A 2, p. 41.

Vaišniūnai–Ignalina. Pravažiavę Vaišniūnus sankryžoje sukite dešinėn, Ignalinos link. Nuo kryžkelės nuvažiavus apie 4,6 km miškas baigiasi. Dešinėn pamiške veda nedidelis asfaltuotas keliukas. Juo pavažiavę apie 0,5 km pasieksite Gaveikėnų malūną. Jį apžiūrėję grįžkite prie pagrindinio kelio ir sankryžoje sukite į dešinę. Už maždaug 1,5 km pasieksite sankryžą. Joje sukite į kairę ir už 500 m įvažiuosite į Ignaliną.

Lankytini objektai:

- 29 Ignalinos bažnyčia
- 59 Lygumų apžvalgos bokštas
- 36 Paminklas Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Vytautui
- 24 Reškutėnų dubenuotasis akmuo
- 48 Nalšios kraštotyros muziejaus Reškutėnų filialas
- 60 Paukščių stebėjimo bokštelis
- 31 Reškutėnų bažnyčia
- 18 Reškutėnų piliakalnis
- 51 Kretuonys
- 7 Kretuonų ažuolas
- 30 Kaltanėnų bažnyčia
- 41 Kaltanėnų dvарvietė
- 21 Šakarvos II pilkapiai
- 61 Kaukiškės aikštelė
- 39 Antaksnės skulptūrų ansamblis
- 57 Ladakalnis
- 16 Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis
- 43 Ginučių vandens malūnas
- 58 Šiliniškių apžvalgos bokštas
- 26 Kirdeikių bažnyčia
- 22 Šimkūnų dubenuotasis akmuo
- 15 Taurapilio piliakalnis
- 14 Tauragnų piliakalnis
- 50 Tauragnų krašto muziejus
- 23 Akmenys Mokas ir Mokiukas
- 25 Daunorių bažnyčia
- 55 Vaišnoriškė
- 53 Strazdai
- 32 Paminklas Lietuvos partizanams
- 54 Šuminai
- 4 Šuminių pušis
- 13 Medžiukalnio šaltinis
- 20 Vaišniūnų pilkapiai
- 6 Vaišniūnų ažuolas
- 44 Gaveikėnų vandens malūnas

LANKYTINI OBJEKTAI

I Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centras. Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centras teikia informaciją apie nacionaliniame parke esančius lankomus objektus, poilsiaavimo sąlygas, platina leidinius, sudaro teritorijos lankymo sąlygas, taip pat vykdo švietėjišką veiklą. Lankytojų centre veikia ekspozicija. *Koordinatės (WGS): 55.328978, 26.102335.*

MEDŽIAI

1. Papliaušio drevinė pušis. Paprastoji pušis (*Pinus silvestris*). Kamieno apimtis – 3,2 m, aukštis – 18 m. Amžius – apie 250 m. Pušies kamienė įrengtose drevėse gyvena bitės. Tai vienas seniausių bitininkavimo būdų. *Koordinatės (WGS): 55.40343, 25.976338.*

2. Salų ąžuolai. Paprastasis ąžuolas (*Quercus robur*). Kamieno apimtis – 4,5 m, aukštis – 24 m. Amžius – apie 450 m. ąžuolas auga sodybos kieme. *Koordinatės (WGS): 55.356308, 25.992815.* Paprastasis ąžuolas (*Quercus robur*). Kamieno apimtis – 4,8 m, aukštis – 22 m. Amžius – apie 450 m. ąžuolas auga ant kalvės kaimo gale. *Koordinatės (WGS): 55.358347, 25.99361.*

3. Puziniškio ąžuolas. Paprastasis ąžuolas (*Quercus robur*). Kamieno apimtis – 4,6 m, aukštis – 19 m. Amžius – apie 400 m. Manoma, kad ąžuolas senesnis už patį kaimą, nes kaimo žmonių pasakojimai apie po ąžuolo šaknimis užkastą lobį buvo perduodami iš kartos į kartą. Iš tos vietos, kur auga ąžuolas, atsiveria nuostabi Asalnų ežero ir apylinkių panorama. *Koordinatės (WGS): 55.352553, 26.026602.*

4. Šuminų pušis. Paprastoji pušis (*Pinus silvestris*). Kamieno apimtis – 3,2 m, aukštis – 18 m. Amžius – apie 250 m. *Koordinatės (WGS): 55.399148, 26.039631.*

5. Trainiškio ąžuolas. Paprastasis ąžuolas (*Quercus robur*). Kamieno apimtis – 6,4 m, aukštis – 22 m. Amžius – apie 800 m. Tai pats seniausias medis parko teritorijoje. *Koordinatės (WGS): 55.389055, 26.043558.*

6. Vaišniūnų ąžuolas. Paprastasis ąžuolas (*Quercus robur*). Kamieno apimtis – 3,2 m, aukštis – 18 m. Amžius – apie 200 m. Po šiuo ąžuolu stovėjo lenkų pasieniečių būdelė, kai lenkams okupavus Vilniaus kraštą demarkacinė linija kaimą padalijo perpus. *Koordinatės (WGS): 55.385173, 26.098434.*

7. Kretuonų ąžuolas. Paprastasis ąžuolas (*Quercus robur*). Kamieno apimtis – 4,5 m, aukštis – 24 m. Amžius – apie 450 m. *Koordinatės (WGS): 55.231028, 26.050699.*

8. Palūšės ąžuolas. Paprastasis ąžuolas (*Quercus robur*). Kamieno apimtis – 4,5 m, aukštis – 30 m. Amžius – apie 400 m. Pasakojama, kad kunigas norėjo ąžuolą nukirsti, bet perkūnijos metu ąžuolas nukreipė žaibą nuo bažnyčios, ir kunigas medžio pasigailėjo. *Koordinatės (WGS): 55.327817, 26.103746.*

9. Asalnų pušis. Paprastoji pušis (*Pinus silvestris*). Kamieno apimtis – 3,7 m, aukštis – 20 m. Amžius – apie 300 m. *Koordinatės (WGS): 55.355133, 26.060992.*

10. Labakaršio pušis. Paprastoji pušis (*Pinus silvestris*). Kamieno apimtis – 3,3 m, aukštis – 24 m. Amžius – apie 250 m. *Koordinatės (WGS): 55.298894, 26.003152.*

11. Varniškių liepa. Mažalapė liepa (*Tilia cordata*). Kamieno apimtis – 3,1 m, aukštis – 25 m. Amžius – apie 200 m. *Koordinatės (WGS): 55.419247, 25.960331.*

ŠALTINIAI

12. Papliaušio šaltinis. Šaltinis trykšta miškingoje vietovėje šalia Almajo ežero. Iš šaltinio į Pliaušės upę įteka upelis. Prie šaltinio veda takas iš Almajo stovyklavietės. *Koordinatės (WGS): 55.39891, 25.983238.*

13. Medžiukalnio šaltinis. Šis šaltinį vietiniai žmonės žinojo jau nuo seno. Pasakojama, jog užtekdamą išgerti vieną stiklinę ir visą dieną nejausdavai nei troškulio, nei alkio. Ekstrasensai tvirtina, kad šio šaltinio vanduo turi daug teigiamos energijos. Šaltinis trykšta išties su didele energija, nes į žemės paviršių jis prasimuša beveik pačioje kalvos viršūnėje. Versmė yra maždaug 160 m virš jūros lygio, o vandens lygis artimiausiame Dringio ežere – tik 138,5 m virš jūros lygio. *Koordinatės (WGS): 55.38432, 26.070115.*

PILIAKALNIAI

14. Tauragnų piliakalnis. Piliakalnis įrengtas pietiniame Tauragno ežero krante, palei jo rytinį slaitą teka Šventės upelis. Nuo gretimų pievų piliakalnį saugo pelkėta dauba, statūs slaitai ir pylimai. Piliakalnis naudotas II tūkstantmečio po Kristaus pradžioje. *Koordinatės (WGS): 55.43968, 25.830576.*

15

16

17

18

20

21

22

23

24

25

26

15. Taurapilio piliakalnis. Tai svarbus viduramžių archeologijos objektas, Tauragnų pilies vieta. Piliakalnis įrengtas pietiniame Tauragno ežero krante, atskiroje kalvoje. Šalia piliakalnio buvo gyvenvietė. Pirmą kartą istorijos šaltiniuose pilis paminėta 1255 m., nuo 1387 m. pilis priklausė Vilniaus vyskupams. Tačiau pilies griuvėsių nėra išlikę. *Koordinatės (WGS): 55.448137, 25.869502.*

16. Ginučių, Papiliakalnės piliakalnis. Piliakalnis įrengtas aukšto gūbrio, esančio tarp Ukojo ir Linkmeno ežerų, vidurinėje dalyje. Iš šiaurės ir pietų piliakalnis nuo kitų gūbrio dalių atskirtas giliomis griovomis. Šalia piliakalnio buvo priešpilis, du papiliai ir senovės gyvenvietė. Piliakalnis įrengtas I tūkstantmetyje po Kristaus. Jis siejamas su XIII–XV a. egzistavusia Linkmenų pilimi. *Koordinatės (WGS): 55.373885, 25.985071.*

17. Puziniškio piliakalnis. Piliakalnis įrengtas Linkmenų miške, šalia protakos tarp Linkmeno ir Asalnykščio ežerų. Piliakalnis – tai aukštumos iškyšulys, susisiekiantis su gretimomis aukštomis. Piliakalnio aikštelę juosia griovys ir pylimas. Piliakalnis naudotas I tūkstantmetyje po Kristaus. *Koordinatės (WGS): 55.360969, 26.013766.*

18. Reškutėnų piliakalnis. Piliakalnis įrengtas atskiroje kalvoje, buvusioje senojo Kretuono ežero rytiniame krante (dabar iki ežero 300 m). Aikštelė trapecinė, žemėjanti į vakarų pusę. Jos pakraštyje supiltas pylimas. Šoniniai šlaitai statūs, galiniai – nuolaidūs. Šalia piliakalnio esančioje aukštumoje buvo gyvenvietė. Piliakalnis naudotas IV–V a. *Koordinatės (WGS): 55.251922, 26.106666.*

PILKAPIAI

19. Ginučių pilkapiai. Pilkapynas įrengtas aukštumoje šalia Ginučių–Vaišniūnų kelio, netoli Almajo ežero. Kompaktiškame pilkapyne yra apie 10 pilkapių, jų sampilai – 6–8 m skersmens ir 0,3–0,6 m aukščio. Pilkapynas naudotas VIII–XII a. *Koordinatės (WGS): 55.388879, 25.995001.*

20. Vaišniūnų (Medžiukalnio) pilkapiai. Pilkapynas įrengtas netoli šiaurinio Dringio ežero kranto, šalia kelio Ginučiai–Vaišniūnai. Pilkapyne yra 52 pilkapiai, jų sampilai iki 12 m skersmens ir iki 0,8 m aukščio. Šalia pilkapių yra griovių ar duobių pėdsakų. Pilkapynas naudotas IX–XII a. *Koordinatės (WGS): 55.38476, 26.076711.*

21. Šakarvos II pilkapiai. Pilkapynas įrengtas netoli protakos tarp Šakarvų ir Žeimenų ežerų, prie kelio į Kirdeikius sankryžos. Jame yra apie 40 pilkapių. Jų sampilai yra nuo 8 m iki 15 m skersmens, iki 1 m aukščio. Sampilai apjuosti grioviais. Pilkapynas naudotas IX–XII a. *Koordinatės (WGS): 55.309225, 26.054149.*

AKMENYS

22. Šimkūnų dubenuotasis akmuo. Akmuo stūkso netoli Tauragnų–Sėlės kelio, senoje sodybvietėje, prie gyvenamojo namo pamatų. Akmuo – 1×1,1 m dydžio, netaisyklingo apskritimo formos, viršutinė dalis plokščia. Plokštumos viduryje yra 21 cm skersmens ir 19,5 cm gylio smailiadugnis dubuo. *Koordinatės (WGS): 55.436606, 25.856815.*

23. Akmenys Mokas ir Mokiukas. Mitologiniai akmenys yra šalia Šeimaties pilkapių, nedidelės kalvos šlaite. Mokas – penkiakampio kūgio formos akmuo nupjauta viršune. Jo dydis – 3,3×3,6 m, aukštis – 2,8 m. Kiek žemiau Moko dunkso Mokiukas – netaisyklingos formos, 1 m aukščio akmuo. Pasakojama, kad akmuo, vadinamas Mokiene, yra Tauragno ežero dugne netoli kranto. Apie akmenis žinoma daug padavimų ir sakmių. *Koordinatės (WGS): 55.455972, 25.895169.*

24. Reškutėnų dubenuotasis akmuo. Akmuo rastas Reškutėnų kaimo pietvakarių dalyje buvusiam lauke apie 1970 m. Vėliau akmuo nugabentas prie mokyklos, kur tebestovi ir dabar. *Koordinatės (WGS): 55.25605, 26.119713.*

BAŽNYČIOS

25. Daunorių Švč. Jėzaus Širdies parapijos bažnyčia. Bažnyčia pastatyta ir įšventinta 1934 m. Ji stačiakampė, modernio stiliaus. Viduje trys altoriai. Didžiajame altoriuje yra Švč. Jėzaus Širdies statula, todėl ši šventovė pavadinta Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia. *Koordinatės (WGS): 55.442137, 25.949503.*

26. Kirdeikių Švč. Jono krikštytojo parapijos bažnyčia. Bažnyčia pastatyta ir įšventinta 1927 m. Statinys eklektinės architektūros, su 12 langų ir trisiene apside. Vidus padalytas į tris navas, paremtas kolonomis. Sienos ir lubos lentinės. Didysis altorius su keturiomis skulptūromis ir paveikslais. *Koordinatės (WGS): 55.377315, 25.941835.*

27. Linkmenų Švč. Trejybės bažnyčia. Pastatyta 1887 m. Bažnyčia kelis kartus nukentėjo nuo karų. Tai originalus XIX a. akmenų ir plytų mūro pastatas su eklektikos ir neoromantikos stilių bruožais. Dekoratyvia kompozicija išsiskiria altoriai, presbiterijos balustrada, sakykla, Dievo Motinos statula, originalūs vargonai, paukuotais rėmais ant drobės tapyti paveikslai, spalvotais stiklais ornamentuoti langai. *Koordinatės (WGS): 55.322239, 25.958984.*

28. Palūšės Šv. Juozapo parapijos bažnyčia. Bažnyčios statybos iniciatorius buvo Adučiškio klebonas Juozapas Stockas Baziliauskas (Bazilevskis). Jis 1747 m. iš tėvų paveldėtoje žemėje savo lėšomis pradėjo statyti Šv. Juozapo bažnyčią. Statyba baigta 1757 m. Bažnyčia liaudies architektūros formų, stačiakampio plano, halinė, su 2 bokšteliais ant stogo kraigo. Joje 3 altoriai. Į vakarus nuo bažnyčios stovi medinė aštuonkampė varpinė. *Koordinatės (WGS): 55.328111, 26.103541.*

29. Ignalinos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia. Bažnyčia buvo pradėta statyti 1938 m., tačiau statybos nutrūko dėl prasidėjusio Antrojo pasaulinio karo. Dabartinės Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios statybos pradėtos 1989 m., Vilniaus Arkivyskupui Julijonui Steponavičiui pašventinus kartinį bažnyčios akmenį. Deja, statybos užsėtės. Bažnyčia baigta statyti 1999 m. Ją projektavo jaunas gabus architektas Ričardas Krištapavičius. *Koordinatės (WGS): 55.341082, 26.159358.*

30. Kaltanėnų Švč. Mergelės Marijos Angeliškosios parapijos bažnyčia. Pirmoji medinė Kaltanėnų Švč. Mergelės Marijos Angeliškosios bažnyčia ir pranciškonų vienuolynas pastatyti 1633 m. Fundatorius buvo Jonas Narbutas. 1772 m. pastatytas dviaukštis mūrinis vienuolynas. 1903–1909 m. vienuolyno pastatas perstatytas į dabartinę mūrinę bažnyčią. Bažnyčia neogotikinė, stačiakampio plano, vienabokštė. Po bažnyčia yra skliautuotas rūsys. Viduje yra du XVIII a. barokiniai altoriai, į dabartinę bažnyčią perkelti iš senosios, statytos 1740 m. *Koordinatės (WGS): 55.252037, 25.9924.*

31. Reškutėnų Šv. Izidoriaus parapijos bažnyčia. 1924 m. Reškutėnuose pastatyta ir pašventinta koplyčia. 1939 m. jai paskirtas kunigas, o 1940 m. įsteigta parapija. Bažnyčia liaudies architektūros formų, primena tradicinį gyvenamąjį namą, su trisiene apside, prieangiu ir bokštelium. Šventoriuje stovi medinė varpinė. *Koordinatės (WGS): 55.24958, 26.117162.*

MEMORIALINĖS VIETOS

32. Paminklas Lietuvos partizanams. Strazdų kaime 1951 m. balandžio 11 d. žuvo septyni Vytauto apygardos „Lokio“ rinktinės partizanai, vadovaujami Balio Vaičėno–Liubarto. Jiems atminti Strazdų kaime pastatytas paminklas. *Koordinatės (WGS): 55.410355, 26.030591.*

33. Šiliniškių paminklas. Šiliniškių kaime 1944 m. gruodžio 13 d. besislapstančių šauktinių ieškantis NKVD dalinys sudegino 5 kaimo trobesius ir nušovė 3 žmones. Šiam tragiškam įvykiui atminti Šiliniškių kaime pastatytas paminklas. *Koordinatės (WGS): 55.393997, 25.959992.*

34. Paminklas Meironų kaime. Paminklą Švenčionyse užsakė ir kaimo pakraštyje 1929 m. lapkričio 28 d. pastatė Meironų Šv. Kazimiero draugija. Jis buvo skirtas Šv. Kazimiero draugijos Meironų skyriaus 2 metų sukaktuvėms paminėti. Kitą vasarą Lenkijos pasieniečiai paminklą nutempė ir paskandino Lūšių ežere. Kaimo gyventojai paminklą ištraukė ir 1940 m. gegužės mėn. jį atstatė. *Koordinatės (WGS): 55.334988, 26.081948*

35. Paminklas Mikui Petrauskui. Minint kompozitoriaus Miko Petrausko šimtąsias gimimo metines, 1973 m. Palūšėje pastatytas skulptoriaus Juozo Kėdainio sukurtas paminklas. Kompozitorius yra gimęs Palūšės kaime, tačiau vieta tiksliau nenustatyta. M. Petrauskas parašė pirmąją lietuvišką operą „Birutė“. *Koordinatės (WGS): 55.328478, 26.102794.*

36. Paminklas Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Vytautui. Paminklą Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto mirties 500-ųjų metų progą 1930 m. birželį pastatė Reškutėnų kaimo jaunimas. Paminklas – tai lauko akmenų ir betono obeliskas, pastatytas ant stačiakampio plano cokolio. Obeliską baigia metalinis kryžius. Analogišką paminklą panašiu metu pasistatė ir Rėkučių gyventojai, kurie nuolatos varžėsi su reškutėniškiais. *Koordinatės (WGS): 55.261312, 26.123165.*

KRYŽIAI, STOGASTULPIAI

37. Šv. Jurgio koplytstulpis. Lietuvos globėjo Šv. Jurgio koplytstulpis Meironų kaime pastatytas 1990 m. balandžio 22 d. dvidešimtą kartą minint pasaulinę Žemės dieną. *Koordinatės (WGS): 55.342166, 26.069972.*

38. Medinių skulptūrų takas. 1977 m. Lūšių ežero pakrantėje prie tako iš Palūšės į Meironis pastatyta 15 medinių skulptūrų. Jų autoriai – Ignalinos ir kitų Lietuvos vietovių tautodailininkai. Dauguma skulptūrų yra stogastulpių variacijos, vaizduojančios padavimų ir legendų personažus. *Koordinatės (WGS): 55.334008, 26.094034.*

40

41

42

43

44

45

48

46

39. Antalksnės skulptūrų ansamblis. Trijų menininkų projektas – medžio skulptūrų ansamblis bibliiniais motyvais Antalksnės kaime. *Koordinatės (WGS): 55.34242, 25.994896.*

DVARVIETĖS

40. Pakiaunio dvarvietė. Dvaras – Lietuvos dvarų medinės architektūros paveldo pavyzdys, kuriame vyrauja etnografiniai motyvai. Dvaro pradžios istorija datuojama XVIII a., o 1886 m. dvaras minimas kaip Sidariškės dvaro dalis. Dvaro pastatai statyti XX a. pradžioje. Šiuo metu dvaro sodyba nykstanti. *Koordinatės (WGS): 55.309014, 25.893545.*

41. Kaltanėnų dvarvietė. Dvaras egzistavo XVI–XX a. Šiuo metu likęs vienintelis dvaro pastatas – svirnas, pastatytas 1838 m., dvarą valdant Juozui ir Kazimierui Lopacinskiams. Pastatas turi liaudies architektūros ir klasicizmo architektūros stiliaus bruožų. Parkas įkurtas XIX a., jis buvo laisvojo stiliaus su geometrinio plano elementais. Parke auga karpotieji ir plaukuotieji beržai, raudonieji šiauriniai ąžuolai, kvapiosios tuopos, švediniai šermukšniai, klevai. *Koordinatės (WGS): 55.252761, 25.985562.*

VANDENS MALŪNAI

42. Pakaso vandens malūnas. Malūnas pastatytas XIX a. Jo pastatas dviaukštis, pirmas aukštas ir cokolis sumūrytas iš akmenų, antras aukštas medinis, apkaltas stačiomis lentomis. Malūne įsikūrusi VGTU poilsio bazė. *Koordinatės (WGS): 55.400544, 25.941557.*

43. Ginučių vandens malūnas. Malūnas pastatytas XIX a. antrojoje pusėje ir priklausė Linkmenų dvarui. Malūne buvo malami grūdai, veikė griukių malūnas, milo vėlykla, lentpjūvė. Malūnas vieno aukšto, su patalpomis pastogėje, medinis, su išlikusiais malūno įrengimais, kurie buvo naudojami iki 1968 m. Šiuo metu jame įrengta muziejinė ekspozicija ir svečių namai. *Koordinatės (WGS): 55.385361, 25.994834.*

44. Gaveikėnų vandens malūnas. Malūnas pastatytas XIX a. antrojoje pusėje. Malūno pastatas vieno aukšto, su rūsiu ir pastogės patalpomis. Jame išliko dalis senosios malūno įrangos. Nuo 2007 m. malūno pastatas priklauso Vilniaus arkivyskupijai. *Koordinatės (WGS): 55.34957, 26.112099.*

45. Pakretuonės vandens malūnas. Malūnas pastatytas XIX a., priklausė Pervieniškių dvarui. Malūno pastatas medinis, vieno aukšto su vandens ratu pastato gale. Šiuo metu malūne veikia Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Mokymo bazė, pastatas prieinamas lankytojams. *Koordinatės (WGS): 55.274703, 26.062497.*

MUZIEJINĖS EKSPOZICIJOS

46. Senovinės bitininkystės muziejus. Tai viena iš įdomiausių ir gausiausiai lankomų Aukštaitijos nacionalinio parko vietų. Muziejus duris atvėrė 1984 m. Jame pateikiama bitininkystės raida nuo seniausių laikų iki šių dienų. Muziejus lankytojus priima nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 30 d. kasdien (išskyrus pirmadienį) nuo 10 iki 19 val. *Koordinatės (WGS): 55.408444, 25.944891.*

47. Akmens amžiaus būsto ir pilkapio ekspozicijos Palūšėje. Aukštaitijos nacionalinio parko teritorijoje gausu pilkapių. Įrengiant Palūšės ekspoziciją remtasi vieno iš jų radiniais. Maketas vaizduoja V–VI a. kapavietę. Greta stovi akmens amžiaus būsto rekonstrukcija pagal Kretuono ežero apylinkių archeologinius radinius. Kretuono apylinkėse aptiktos gyvenvietės laikomos vienomis seniausių Lietuvoje. *Koordinatės (WGS): 55.327982, 26.102381.*

48. Nalšios kraštotyros muziejaus Reškutėnų filialas. Muziejų įkūrė mokytojas Izidorius Kazakevičius. Per dvi dešimtis metų buvo sukaupta daugiau kaip 1 000 eksponatų, pasakojančių apie šio krašto istoriją. Čia galima susipažinti su įvairių laikų lietuviškais leidiniais, pamatyti muzikos instrumentus, senuosius namų apyvokos daiktus, archeologinius radinius, įvairių akmenų kolekciją, netgi meteoritą. *Koordinatės (WGS): 55.255706, 26.120042.*

49. Žuvininkystės muziejus. Ekspozicijoje pasakojama Ignalinos žuvininkystės ūkio istorija, pristatomi senieji verslinės ir mėgėjiškos žūklės įrankiai. *Koordinatės (WGS): 55.340696, 26.134968.*

50. Tauragnų krašto muziejus. Nuolatinė muziejaus ekspozicija supažindina lankytojus su Tauragnų krašto praeitimi nuo 1261 m. iki nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. Ekspozicijoje pristatomi žymiausi šio krašto kultūros veikėjai, tremtiniai, kovotojai už Lietuvos laisvę. Šalia nuolatinės ekspozicijos muziejuje rengiamos parodos: tautodailės, fotografijų, tapybos, grafikos ir kt. *Koordinatės (WGS): 55.44272, 25.814604.*

51

52

53

54

55

56

57

60

58

ETNOGRAFINIAI KAIMAI

51. Kretuonys. Gatvinis kaimas suformuotas XVI a. viduryje per Valakų reformą, nuo tol laikytas karališkuoju. Kaimas augo ir plėtėsi iki XX a. vidurio. Šiuo metu kaime yra dvidešimt sodybų. Dauguma pastatų statyti XIX a. pabaigoje ar XX a. pradžioje. Kaimas yra netoli Kretuono ežero, jo reljefas banguotas. Kaimui būdinga gatvinė struktūra: kaimą kerta tiesi siaura gatvė, sodybos sustatytos abipus gatvės. Pirkios, svirnai, tvartai stovi arčiau gatvės, išilgai rėžio, klunonai – atokiau. Kaimui būdinga erdvių įvairovė. *Koordinatės (WGS): 55.226026, 26.053696.*

52. Salos II. Salų kaimas XIX a. buvo Linkmenų dvaro užsienis; pirmoji sodyba kaime įsikūrė po 1830 m. Iki XX a. vidurio susiformavo padrikas 4 sodybų kaimas, visos jo sodybos saugomos valstybės. Kaimas yra dideliame pusiasalyje tarp susisiekiančių ežerų, šalia Alksno ežero, apsuptas kalvų. Sodybos išdėstytos netaisyklingai, tačiau pastatai stovi kompaktiškėmis grupėmis. Atokiau nuo kaimo, slėnyje, stovi klunonai, prie ežero – pirtys. *Koordinatės (WGS): 55.356751, 25.992435.*

53. Strazdai. Kaimo apylinkėse XVIII a. buvo Baluošekulio užsienis, kuriame gyveno Jurgio Strazdo šeima. XIX a. viduryje vienkiemis suskirstytas į atskirus sklypus – taip pradėjo formuotis padrikasis kaimas. Šiuo metu kaime yra 5 sodybos, iš kurių 3 – saugomos valstybės. Kaimas įsikūręs Ažvinčių girios laukymėje, Baluošo ežero aukštutinėje terasoje. Sodybos išsidėsčiusios padrikai, sklypai netaisyklingos formos, be aiškių ribų. *Koordinatės (WGS): 55.410573, 26.030372*

54. Šuminai. XVIII a. pradžioje Šuminų kaimo vietoje buvo deguto varykla ir anglių degykla. XVII a. antroje pusėje čia įsikūrė eiguyls Antanas Šuminas. Kaimas augo ir iki XX a. vidurio susiformavo padrikasis 13 sodybų kaimas, išsidėstęs Baluošo ežero pusiasalyje. Kaime pastatai pastatyti laisvai, kaimo vidurinėje dalyje yra pirkios ir svirnai, toliau – tvartai, dar atokiau – kartu sustatyti klunonai. Pirtys stovi prie ežero. Pastatai statyti vien iš pušinių rąstų, akmenys pamatams vežti iš kaimo apylinkių. *Koordinatės (WGS): 55.399667, 26.041365.*

55. Vaišnoriškė. XVIII a. Vaišnoriškės vietovėje buvo smuklė, kuri stovėjo prie senojo Tauragnų–Breslaujos vieškelio. XIX a. vietovėje ėmė kurtis sodybos. Šiuo metu Vaišnoriškė – 5 sodybų padrikasis kaimas. Jo planas kompaktiškas, tačiau sodybos ir pastatai išdėstyti laisvai, abiejuose Būkos upės krantuose, kiemų erdvės atviros, netaisyklingos. Kaimo pakraščiuose, prie gatvės, stovi klunonai, paupyje – pirtelės. *Koordinatės (WGS): 55.425793, 26.026826.*

56. Varniškės II. XVIII a. viduryje Varniškės buvo Tauragnų dvaro užsienis. Iki XX a. pradžios susiformavo padrikasis išretėjęs 12 sodybų kaimas, kuriame šiandien valstybės saugomais paskelbti 9 pastatai. Gamtinės sąlygos nulėmė netaisyklingą sodybų išsidėstymą – pastatai statyti lygienes vietose, prie kelių. Sodybose gausu senų medžių. *Koordinatės (WGS): 55.420428, 25.959744.*

REGYKLOS

57. Ladakalnis. Ladakalnis – 176 m aukščio virš jūros lygio kalnas, stūksantis Šiliniškių gūbrio kalvų grandinėje, kuri lyg pašliausta drakono ketera nusidriekia į abi puses, kiek tik užmato akys. Manoma, kad ant šio kalno buvo aukojamos aukos baltų gyvybės deivei Lada – didžiajai Motinai, viso pasaulio gimdytojai. Nuo šio kalno atsiveria nuostabi panorama – matosi net 6 ežerai. Ladakalnis paskelbtas geomorfologiniu gamtos paminklu. *Koordinatės (WGS): 55.366342, 25.990614.*

58. Šiliniškių apžvalgos bokštas. Telekomunikacijų bokštas pastatytas 2004 m. Jo aukštis – 60 m. Iš 30 m aukštyje įrengtos apžvalgos aikštelės galima apžvelgti maždaug 280° panoramą. *Koordinatės (WGS): 55.381225, 25.974368.*

59. Lygumų apžvalgos bokštas. 180 m virš jūros lygio iškilusių plokštikalnę supa Kretuono, Kretuonykščio ir Vajuonio ežerai. 2013 m. ant kalno šlaito ties Pervieniškėmis pastatytas apžvalgos bokštas, nuo kurio atsiveria Kretuono ir Žemaitiškės balų panorama. *Koordinatės (WGS): 55.270762, 26.122377.*

60. Paukščių stebėjimo bokštelis. Žemaitiškės balose įrengtas paukščių stebėjimo bokštelis leidžia geriau apžvelgti šią teritoriją. Iš jo patogų stebėti čia perinčius ir besimaitinančius vandens paukščius, tarp kurių galima išvysti ir retai aptinkamus gaidukus (*Philomachus pugnax*), griciukus (*Limosa limosa*), stulgius (*Galinago media*), juodąją (*Chlidonias niger*) ir upinę (*Sterna hirundo*) žuvėdras, didįjį baltąjį garną (*Egretta alba*). *Koordinatės (WGS): 55.262376, 26.109062.*

61. Kaukiškės aikštelė. Trumpalaikio atokvėpio vieta su automobiliais. Nuo aikštelės atsiveria graži Lūšykščio ir Lūšių ežerų panorama. Iš čia netgi galima pamatyti Palūšės bažnyčią. *Koordinatės (WGS): 55.338944, 26.014223.*

AUKŠTAITIJOS NACIONALINIO PARKO PRODUKTAS

Vladė Adomavičienė

Tradiciniai austi, siūti ir siuvinėti
tautodailės dirbiniai ir rūbai iš lino
Limino k., Linkmenų sen., Ignalinos r.
Tel. +370 686 82 118
El. paštas vladyte@gmail.com

Rasa Breidokienė

Tradicinės pintos ir austos juostos
Sodo g. 20, Kaltanėnai, Švenčionių r.
Tel. +370 616 20 917
El. paštas rasab@super.lt

Baidarių bazė

Baidarių nuoma ir vandens kelionių
organizavimas
Kiškių k., Linkmenų sen., Ignalinos r.
Tel. +370 652 95 759
El. paštas nuoma@baidariu.lt
www.baidariu.lt

Limino medelynas

Dekoratyviniai augalai, apželdinimas
Limino k., Linkmenų sen., Ignalinos r.
Tel.: +370 676 07 869,
+370 671 18 939
El. paštas edgunas@erdves.lt
www.medeliai.lt

„Paukščių kaimas“

Dekoratyvinės paukščių veislės,
edukaciniai užsiėmimai apie paukščius
Cijonų k., Ignalinos r.
Tel. +370 670 72 989
El. paštas pauksciu.kaimas@gmail.com
www.pauksciukaimas.lt

Kaimo turizmo sodyba „Ievalaukis“

Apgyvendinimo, maitinimo, kelionių
organizavimo paslaugos
Jonalaukio k., Ignalinos r.
Tel.: +370 611 20005, +370 620 85000
El. paštas info@ievalaukis.lt
www.ievalaukis.lt

Nijolė Nagurnaitė

Edukacinės programos apie tradicinę pirtį
Tel. +370 610 03 676
El. paštas nijole.nagurnaite@gmail.com
www.nijole.pirtis.lt